

ปัญหาพิเศษ
เรื่อง

การศึกษาปัญหาในการทำการเกษตรพื้นที่ตำบลป่าโมง อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี
A STUDY ON AGRICULTURAL PROBLEMS IN PAMONG SUB - DISTRICT,
DETUDOM DISTRICT, UBONRATCHATHANEE PROVINCE.

โดย
นางสาวอัฐริยาพร สัจธรรม

T096336

เสนอ

ภาควิชาเทคนิคเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง กทม.

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)

พ.พ.

พ.ศ. 2541

๒๕๓๔ ก

๒๕๔๑

ตามหมู่.....

เลขทะเบียน.....

๐๖๓๓๐

วันที่เดือนปี.....

๒๕๓๕

ไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบรับรองปัญหาพิเศษ

ภาควิชาเทคนิคเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง กทม.

เรื่อง

การศึกษาปัญหาในการทำการเกษตรพื้นที่ตำบลป่าโมง อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

A STUDY ON AGRICULTURAL PROBLEMS IN PAMONG SUB-DISTRICT,
DETUDOM DISTRICT, UBONRATCHATHANEE PROVINCE.

โดย

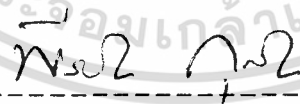
นางสาวอัฐริยาพร สัจธรรม

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร

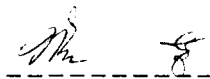
วท.บ. (พัฒนาการเกษตร)

เมื่อวันที่ ๒๓ เดือน เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๑

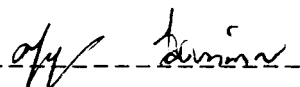
ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ

 ๒๓ / ๒๔ / ๔๑
(อาจารย์ไพรัช กุลชัย)

กรรมการปัญหาพิเศษ

 ๒๓ / ๒๔ / ๔๑
(ดร.ทิพวรรณ ลิ้มกักร)

หัวหน้าภาควิชา

 ๒๓ / ๒๔ / ๔๑
(ผศ.ศุภสมบุญ อึ้งรัตนกร)

๒๓.

๒๕๕๐ เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
๒๕๕๐ โดยทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : การศึกษาปัญหาในการทำการเกษตรพื้นที่ตำบลป่าโมง
อำเภอเคชอคม จังหวัดอุบลราชธานี

โดย : นางสาวอัฐริยาพร ศัจธรรม

ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)

สาขาวิชาเอก : พัฒนาการเกษตร

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ : พ.ร. ฤกษ์
(อาจารย์พีรชัย กุลชัย)

๒๓ / ๑๘๕ / ๕๑

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาปัญหาในการทำการเกษตรพื้นที่ตำบลป่าโมง อำเภอเคชอคม จังหวัดอุบลราชธานี จากเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 123 ราย มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาถึงปัญหาในการทำการเกษตร สาเหตุของการเกิดปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหาในการพัฒนาการเกษตร รวมทั้งศึกษาถึงระดับความสำคัญของปัญหาในการทำการเกษตร กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ เกษตรกร ที่ประกอบอาชีพทำการเกษตรในตำบลป่าโมง อำเภอเคชอคม จังหวัดอุบลราชธานี ได้จากการสุ่มแบบ Simple Random Sampling จำนวน 123 ราย เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์ ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าพิสัย

จากการศึกษาสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรในตำบลป่าโมง อำเภอเคชอคม จังหวัดอุบลราชธานี พบว่าเกษตรกรผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 40 ปี เกษตรกรเกินครึ่งหนึ่งจบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น มีพื้นที่ในการเกษตรเฉลี่ย 25 ไร่ต่อครัวเรือน โดยเกษตรกรถึงร้อยละ 81.30 ระบุว่าพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นของตนเอง มีรายได้เฉลี่ย 27,645 บาทต่อปีจากภาคการเกษตร ส่วนรายได้จากนอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 28,080 บาทต่อปี

จากการศึกษาพบว่า ปัญหาที่เกษตรกรในตำบลป่าโมง อำเภอเคชอคม จังหวัดอุบลราชธานี ประสบเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ 1. ปัญหาเรื่องเงินลงทุนคิดเป็นร้อยละ 97.56, 2. ปัญหาการขาดแคลนน้ำในการเกษตรคิดเป็นร้อยละ 91.87, 3. ปัญหาผลผลิตตกต่ำคิดเป็นร้อยละ 90.24, 4. ปัญหาด้านตัวเกษตรกรคิดเป็นร้อยละ 89.43, 5. ปัญหาด้านการตลาดคิดเป็นร้อยละ 89.43

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นร้อยละ 63.41 , 6. ปัญหาการขาดแคลนแรงงานในการเกษตรคิดเป็นร้อยละ 61.79 , 7. ปัญหาด้านที่ดินคิดเป็นร้อยละ 61.79

จากการศึกษาพบว่า ปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนจากมากไปหาน้อยได้แก่ ปัญหาด้านตัวเกษตรกร , ปัญหาเรื่องเงินลงทุน , ปัญหาด้านการตลาด , ปัญหาการขาดแคลนน้ำ ปัญหาการขาดแคลนแรงงาน , ปัญหาผลผลิตตกต่ำ และปัญหาด้านที่ดิน

ข้อเสนอแนะ คือ ส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ทางการผลิตและการตลาดตามหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน และพาเกษตรกรไปศึกษางานจากเกษตรกรหลาย ๆ รูปแบบ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกษตรกรมีความกระตือรือร้น ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มกันทำอุตสาหกรรมภายในหมู่บ้าน ส่งเสริมให้มีการวางแผนทางการตลาด เพื่อการผลิตให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของตลาด และเสนอทางเลือกในการทำเกษตรที่ใช้น้ำน้อย เช่น การเพาะเห็ด การเลี้ยงเบ็ด ไก่ ส่งเสริมให้เกษตรกรหันมาทำการเกษตรหลาย ๆ อย่างในพื้นที่เดียวกัน ส่งเสริมการปลูกพืชหมุนเวียนเพื่อบำรุงดิน และส่งเสริมให้เกษตรกรหันมาทำการเกษตรแบบผสมผสานมากขึ้นกว่าเดิม

คำนิยม

ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จล่วงด้วยดี เพราะได้รับความช่วยเหลือจากหลาย ๆ ท่านที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะ อาจารย์พีรชัย กุลชัย ประธานกรรมการปัญหาพิเศษที่กรุณาชี้แนะแนวทางการศึกษาดังแต่ต้น อีกทั้ง ดร. ทิววรรณ ลิ้มงูร ซึ่งทำหน้าที่เป็นกรรมการปัญหาพิเศษ โดยให้ความช่วยเหลือในการตรวจทานแก้ไข ข้าพเจ้ารู้สึกทราบบ้างในบุญคุณของท่านอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี ทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ และอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล ในการทำปัญหาพิเศษครั้งนี้ และขอขอบคุณ นายพินิจ แก้วลี นายสุชาติ คุ้มมะณี ที่ให้ความช่วยเหลือในด้านการจัดพิมพ์ข้อมูล

คุณงามความดีอันพึงมีแก่ข้าพเจ้าขอบแก่ บิดา มารดา ครู อาจารย์ ผู้เคยประสพวิชา และอุปการะคุณทุกท่าน

อัฐริยาพร สัจธรรม

มีนาคม 2541

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนิยม	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
ขอบเขตการศึกษา	2
นิยามศัพท์	3
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	4
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
บทที่ 3 ระเบียบวิธีการวิจัย	14
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	14
วิธีการสุ่มตัวอย่าง	14
การวิเคราะห์ข้อมูล	16
วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	17
ระยะเวลาและสถานที่ของการศึกษา	17
งบประมาณ	18
บทที่ 4 ผลการศึกษา	19
ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม	19
ตอนที่ 2 ปัญหา สาเหตุของการเกิดปัญหา และ แนวทางการแก้ไขปัญหาในการทำการเกษตร	32

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ตอนที่ 3 ลำดับความสำคัญของปัญหา และลำดับ ความสำคัญเร่งด่วนของปัญหาในการแก้ไข ปัญหาพื้นที่ตำบลป่าโมง อำเภอเขษุม จังหวัดอุบลราชธานี จากมากไปหาน้อย	44
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	50
ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป	52
เอกสารอ้างอิง	53
ภาคผนวก	
1. ข้อมูลทั่วไปของตำบลป่าโมง อำเภอเขษุม จังหวัดอุบลราชธานี	57
2. แบบสัมภาษณ์	60

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1	การแบ่งกลุ่มตัวอย่าง	15
ตารางที่ 2	เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพทางสมรส	21
ตารางที่ 3	จำนวนสมาชิกในครอบครัว จำนวนแรงงานใน ครัวเรือนเพื่อการเกษตรกรรม	24
ตารางที่ 4	พื้นที่ทำการเกษตร ลักษณะการถือครองที่ดินในการเกษตร การเป็นสมาชิกของสถาบันเกษตรกร	27
ตารางที่ 5	รายได้ต่อปี แหล่งเงินทุนทางการเกษตร	30
ตารางที่ 6	ปัญหาการขาดแคลนน้ำในการเกษตร ปัญหาการขาดแคลนแรงงานในการเกษตร ปัญหาเรื่องเงินลงทุน ปัญหาการผลิตตกต่ำ ปัญหาด้านการตลาด ปัญหาด้านที่ดิน ปัญหาด้านตัวเกษตรกร	37
ตารางที่ 7	ลำดับความสำคัญของปัญหาที่เกษตรกร ตำบลป่าโมง อำเภอดงหลวง จังหวัดอุบลราชธานี จากมากไปหาน้อย	46
ตารางที่ 8	ลำดับความสำคัญเร่งด่วนของปัญหา ในการแก้ไขปัญหของพื้นที่ตำบลป่าโมง อำเภอดงหลวง จังหวัดอุบลราชธานี จากมากไปหาน้อย	48

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1 แผนที่แสดงที่ตั้ง ขอบเขต และเส้นทางคมนาคม
ของตำบลป่าโมง

หน้า

59

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

(Statement of The Problem)

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศมีความผูกพันกับอาชีพเกษตรกรรมมาตั้งแต่โบราณกาล จากการประเมินสถานการณ์ทางการเกษตรของประเทศไทย พบว่าในการประกอบอาชีพทางการเกษตรของไทย ในอดีตที่ผ่านมายังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจาก เกษตรกรประสบกับปัญหาทางการเกษตร ในเรื่องความไม่แน่นอนทางการผลิต ที่ขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศเป็นสำคัญ แต่ในการทำการเกษตรของไทยยังมีปัญหาอื่น ๆ ที่นับว่าสำคัญควรแก่การพิจารณา คือ ประสิทธิภาพในการผลิตทางการเกษตรโดยทั่วไป ในปัจจุบันยังคงมีระดับต่ำอยู่มากเพราะขาดการอนุรักษ์ดิน เกษตรกรส่วนใหญ่ยังใช้วิธีการเพาะปลูกแบบดั้งเดิม ระบบชลประทานไม่ดี และไม่ทั่วถึงกล่าวคือ การสร้างเขื่อนชลประทานที่ผ่านมาเป็นเพียงการสร้างตัวเขื่อน และคลองขนาดใหญ่เท่านั้น แต่ไม่มีการสร้างคลองสายย่อย ๆ ที่จะทำให้น้ำชลประทานได้ไหลเข้าไปในพื้นที่ ที่ทำการเกษตรได้ ยังคงปล่อยให้เป็นที่น้ำของเกษตรกรเป็นผู้ดำเนินการเอง ทั้งที่เกษตรกรส่วนใหญ่ภายในประเทศไม่มีเงินทุนเป็นของตนเอง เพียงพอที่จะปรับปรุงประสิทธิภาพได้ และเกษตรกรจำนวนมาก ยังคงประกอบเกษตรแบบอาศัยสิ่งแวดล้อมและสภาพดินฟ้าอากาศ การที่จะใช้เทคนิคหรือวิธีการผลิตที่ทันสมัยจำเป็นต้องมีเงินสดเพื่อใช้ในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์สิ่งเหล่านี้มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตรตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน การให้ความช่วยเหลือของภาครัฐในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยการเน้นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้มีประสิทธิภาพโดยการคุ้มครองเขตเกษตรกรรมที่สมบูรณ์ ให้มีการใช้ที่ดินอย่างเป็นระบบเพื่อลดการขัดแย้งระหว่างผู้ประกอบการในแต่ละอาชีพแต่ในการแก้ไขปัญหาในข้อนี้ของรัฐบาลยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรเนื่องจากเกษตรกรยังขาดความรู้และการประสานงานที่ดี จึงมีลักษณะการประกอบอาชีพเป็นแบบต่างคนต่างทำกันอยู่ ดังนั้น ในการศึกษาปัญหาในการทำการเกษตรพื้นที่ตำบลป่าโมง อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี จึงเป็นการศึกษา เพื่อที่จะมุ่งตรวจสอบว่าปัญหาที่เกิดขึ้น ในอดีตและปัจจุบันยังประสบกับปัญหาเหล่านี้หรือไม่ และการแก้ไขปัญหาทางภาครัฐบาลจะมีแนวทางอย่างไร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

(Objectives of the Study)

1. เพื่อศึกษาถึงปัญหาในการทำการเกษตร ในพื้นที่ตำบลป่าโมง อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี
2. เพื่อศึกษาถึงสาเหตุของการเกิดปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหาในการพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ตำบลป่าโมง อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี
3. เพื่อศึกษาถึงระดับความสำคัญของปัญหาในการทำการเกษตร ในพื้นที่ตำบลป่าโมง อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

(Expected Results)

1. ทำให้ทราบถึงปัญหาในการทำการเกษตร เพื่อนำมาจัดระดับความสำคัญของปัญหาในพื้นที่ตำบลป่าโมง อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี
2. ทำให้ทราบถึงสาเหตุของการเกิดปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหาในการพัฒนาการเกษตร เพื่อนำมาปรับปรุง และหาวิธีการป้องกันการเกิดปัญหาให้ถูกต้องเหมาะสมกับปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ตำบลป่าโมง อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี
3. ทำให้ทราบถึงระดับความสำคัญของปัญหา เพื่อเป็นแนวทางในการจัดลำดับความเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหในพื้นที่ตำบลป่าโมง อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

ขอบเขตการศึกษา

(Scope of the Study)

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำการเกษตร ของเกษตรกรในตำบลป่าโมง อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นิยามศัพท์

(Definitions)

การเกษตร หมายถึง การทำนา ทำสวน ทำไร่ การเลี้ยงสัตว์ และการเลี้ยงปลาของเกษตรกรในพื้นที่ตำบลป่าโมง อำเภอเคชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

เกษตรกร หมายถึง ผู้ที่ทำการเกษตรในพื้นที่ตำบลป่าโมง อำเภอเคชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

ปัญหาในการทำการเกษตร หมายถึง ปัญหาเรื่องเงินลงทุน ปัญหาการขาดแคลนน้ำในการเกษตร ปัญหาผลผลิตตกต่ำ ปัญหาด้านตัวเกษตรกร ปัญหาด้านการตลาด ปัญหาการขาดแคลนแรงงานในการเกษตร และปัญหาด้านที่ดินที่เกิดขึ้น ในการทำการเกษตรของเกษตรกรในท้องที่ตำบลป่าโมง อำเภอเคชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

การศึกษา หมายถึง การศึกษาที่เกษตรกรได้รับในระดับสูงสุดจากสถาบันของรัฐ และเอกชน

ประถมศึกษาตอนต้น หมายถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หรือ ป.4

ประถมศึกษาตอนปลาย หมายถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หรือ ป.6

มัธยมศึกษาตอนต้น หมายถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือ ม.3

มัธยมศึกษาตอนปลาย หมายถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือ ม.6

อาชีวศึกษา หมายถึง ชั้น ปวช. ปวส. และปวท.

อุดมศึกษา หมายถึง ชั้นปริญญาตรี

พื้นที่ทำการเกษตร หมายถึง พื้นที่ ที่เกษตรกรใช้ในการทำนา ทำสวน ทำไร่ และเลี้ยงสัตว์

จำนวนแรงงานในครัวเรือน หมายถึง จำนวนแรงงานภายในครอบครัวของเกษตรกรที่สามารถทำงานได้ และมีส่วนช่วยเหลือในการทำการเกษตร โดยมีอายุไม่ต่ำกว่า 13 ปี

ระดับของปัญหาในการทำการเกษตรที่แบ่งเป็นมาก ปานกลาง น้อย หมายถึง ระดับปัญหาที่ให้ตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

(Review of Related Literature)

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้มีการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความกระจ่างชัดในประเด็นปัญหา และการดำเนินการแก้ปัญหาพิเศษอย่างถูกต้อง โดยได้รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องดังนี้

ปัญหาทางด้านการเกษตรของไทย สัมพันธ์ เศรษฐกิจและคณะ (2538 : 11) กล่าวว่า “ . . .การก้าวเข้าสู่การปลูกพืชสินค้าด้านเกษตรเป็นการชักนำให้การเกษตร ไทยต้องเข้าสู่การพึ่งพาตลาดสินค้าเกษตรในระดับโลกการที่เกษตรกรหันมาปลูกพืชสินค้าเป็นผลของนโยบายรัฐบาลโดยตรง และการที่เกษตรกรหันมาปลูกพืชสินค้านี้เอง ทำให้เกษตรกรต้องกลายเป็นหนี้สิน . . .”

สงศรี มหาสวัสดิ์และคณะ (2526 : 496) ได้กล่าวถึงปัญหาต่าง ๆ ทางการเกษตร ซึ่งมีดังนี้

1. ปัญหาด้านโครงสร้างและการบริการขั้นพื้นฐานทางการเกษตร ซึ่งประกอบด้วย

1.1 ปัญหาด้านที่ดิน

1.1.1 ความลาดชันของพื้นที่สำหรับประกอบการเกษตร การที่สภาพของพื้นที่ที่มีความลาดชันหรือมีสภาพลุ่ม ๆ ดอน ๆ ทำให้การดำเนินการประกอบการเกษตรมีขีดจำกัดมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็น การเลือกชนิดของพืชที่ปลูก การจัดระบบชลประทาน ซึ่งจำเป็นต้องลงทุนมากกว่าการจัดระบบชลประทานในพื้นที่ค่อนข้างจะราบเรียบ และความลาดชันของพื้นที่ยังเป็นสาเหตุที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่จะก่อให้เกิดการชะล้างหน้าดิน ในช่วงที่มีฝนตกหนักหรือมีการไหลบ่าของน้ำ ซึ่งเป็นบ่อแห่งความเสื่อมความอุดมสมบูรณ์ของดิน

1.1.2 ธรรมชาติของดินมีคุณภาพต่ำ ธรรมชาติของดินในประเทศไทย โดยทั่วไปยังมีคุณภาพต่ำ มีสภาพเป็นดินเค็ม ดินเปรี้ยว ดินพรุ ดินเหมืองแร่เก่า ส่งผลกระทบต่อผลผลิตและเกษตรกรต้องมีการลงทุนในการผลิตสูงขึ้น และในบางสภาพของพื้นดินไม่อาจทำการผลิตได้ การที่สภาพของดินมีคุณภาพในการผลิตต่ำ จึงทำให้เกษตรกรบางกลุ่ม ดำเนินการผลิตไปตามยถากรรม ไม่มีความกระตือรือร้นในการปรับปรุงการผลิตจนเกิดความเคยชิน นอกเหนือจากการที่สภาพของดินมีคุณภาพในการผลิตต่ำ ความแตกต่างของคุณสมบัติของดินในบริเวณพื้นที่เดียวกันก็ยังมี ความแตกต่างกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.1.3 ดินเสื่อมความอุดมสมบูรณ์ อาจเกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ เช่น การชะล้างพังทลายของหน้าดิน ที่เกิดจากผลของการประกอบการเกษตรที่ไม่เหมาะสม เช่น การปลูกพืชชนิดเดียวต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาหลาย ๆ ปีและการขาดการบำรุงดิน เมื่อสภาพของดินเสื่อมความอุดมสมบูรณ์ การที่จะประกอบการเกษตรในพื้นที่ดังกล่าว จะต้องใช้วิทยาการต่างๆ เข้าช่วย ทำให้อัตราการลงทุนในการผลิตสูงขึ้น จนในบางครั้งเกินขีดความสามารถของเกษตรกรในการที่จะหวนกลับมาพัฒนาความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ และในบางกรณีถึงกับอพยพไปหากินแห่งใหม่ ซึ่งเป็นเรื่องที่มีมักจะก่อให้เกิดปัญหาแทรกซ้อนต่อสังคมในภายหลังและเป็นภาวะในการพัฒนาการเกษตรในอนาคต

1.2 ปัญหาทางด้านแรงงาน ลักษณะของแรงงานเกษตรโดยทั่วไป ส่วนมากมักจะเป็นแรงงานในครอบครัว มีระดับการศึกษาต่ำ ประกอบกับสภาพการเกษตรของไทยเป็นผลิตรวมขนาดเล็ก มีรายได้น้อย มีโอกาสจัดหาเครื่องจักรกลทุนแรงมาใช้ในกิจการได้ยากทำให้แรงงานส่วนใหญ่จำกัดอยู่ในกิจกรรมทางเกษตรและลักษณะของงานเกษตรจะมีมากเป็นฤดูกาลโดยเฉพาะหน้าฝน พอเก็บเกี่ยวพืชผลในฤดูเสร็จ พื้นที่ทำการเกษตรมากกว่าร้อยละ 80 จะขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรในฤดูแล้งเพราะการชลประทานมีจำกัดทำให้แรงงานเกษตรจำนวนมากต้องว่างงานประมาณปีละ 3 - 4 เดือน ระหว่างรอฤดูกาลเพาะปลูกใหม่ ก็จะหางานนอกการเกษตรทำเป็นการชั่วคราว เพื่อให้มีรายได้เสริมพอกับการเลี้ยงชีพ ลักษณะของแรงงานระหว่างฤดูกาลนี้ ส่วนมากจะเป็นแรงงานประเภทไม่มีฝีมือทำให้มีรายได้ต่ำ

1.3 ปัญหาด้านตลาดเกษตร สภาพปัญหาด้านตลาดเกษตรของไทยเป็นผลสะท้อนมาจากการดำเนินงานของระบบตลาดและการแทรกแซงของรัฐบาลปัญหาที่มีอยู่ในปัจจุบันสามารถจำแนกได้เป็น 3 ลักษณะคือ

1.3.1 ปัญหาทั่วไปของระบบตลาดเกษตร ปัญหาที่ถือว่าเป็นปัญหาทั่วไปของระบบตลาดเกษตรไทยพอสรุปเป็นประเด็นได้ดังนี้

1) อำนางการต่อรองทางการซื้อขายของเกษตรกรยังอยู่ในระดับต่ำ โดยเฉพาะท้องถิ่นที่อยู่ห่างไกลเส้นทางคมนาคมหรือมีการคมนาคมขนส่งไม่สะดวก มีการผูกขาดในการซื้อขายสินค้า โดยพ่อค้าเอกชนจะทำให้การรับซื้อสินค้า ในราคาต่ำและขายในราคาสูงกว่าในพื้นที่

2) สถาบันตลาดทางการเกษตรที่จะเป็นแหล่งอำนวยความสะดวก ในการซื้อขายยังขาดแคลนและที่มีอยู่ยังไม่มีการดำเนินการดำเนินงานที่สมบูรณ์

3) สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานโดยเฉพาะถนนในชนบท ระบบการกระจายข่าวสารการบริการพาณิชย์ของรัฐยังไม่ทั่วถึง การเก็บรักษาสินค้ารวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกในการเก็บรักษายังล่าช้าและยังขาดแคลน

4) ระบบการตลาดในรูปแบบที่ไม่เป็นอิสระ เป็นระบบตลาดที่มีการลงทุนระดับสูงจากบริษัทต่างประเทศ มีการผูกขาดทางเทคโนโลยีสูง มีการนำผลตอบแทนออกนอกประเทศ ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของผู้ผลิตขนาดเล็กที่อยู่นอกระบบตลาด

5) การแทรกแซงของรัฐในรูปของการซื้อเพื่อพยุงราคา และการช่วยเหลือทางด้านปัจจัยการผลิต โดยตรงแก่ผู้ผลิตยังไม่ทั่วถึง และไม่ใช่วิธีการที่ระดับราคาและรายได้ของผู้ผลิตให้สูงขึ้นเป็นการถาวรได้

6) กำหนดราคาโดยมีผลทำให้ความต้องการสินค้าตลาดเคลื่อน และการไม่ให้อำนาจแก่ผู้ผลิต ในการปรับปรุงคุณภาพของสินค้าทำให้สินค้าขาดแคลน

7) โครงการจำหน่ายสินค้าราคาถูกแก่ผู้มีรายได้น้อยยังไม่ทั่วถึงทั้งในเมืองและชนบท ในทางปฏิบัติโครงการจำหน่ายสินค้าราคาถูกไม่ได้ดำเนิน เพื่อผู้มีรายได้น้อยโดยเฉพาะ

8) มาตรการส่งออกที่กำหนดขึ้นโดยรัฐทั่วไปยังไม่เอื้ออำนวย ให้เกิดการเพิ่มพูนประสิทธิภาพและการขยายขนาดธุรกิจของธุรกิจส่งออก

1.3.2 ปัญหาเฉพาะสินค้า

1) ระบบตลาดสินค้าประเภทผลไม้ ผลผลิตก้นบึ้งสัตว์ ยังไม่ได้รับการพัฒนาด้านการจัดเกรดมาตรฐาน ทำให้ไม่สะดวกแก่การกำหนดราคาที่สัมพันธ์กันกับเกรดและคุณภาพสินค้า

2) การแทรกแซงตลาดของรัฐในระดับส่งออก และระดับผู้บริโภคในกรณีของข้าว ข้าวโพด น้ำตาล มีผลผลักดันให้ระดับราคาผู้ผลิตคงเสถียรภาพอยู่ใน ระดับต่ำไม่เป็นที่พอใจต่อการผลิตของผู้ผลิต

3) การกำหนดราคาขั้นต่ำและโควต้าส่งออกสำหรับข้าวโพด น้ำตาล ก่อให้เกิดการขายสิทธิ์แก่ผู้มีสิทธิ์ถือโควต้าและก่อให้เกิดการซื้อขายโควต้าส่งออก ซึ่งเป็นการสร้างความไม่มีเสถียรภาพให้แก่ตลาดภายใน

4) การกำหนดเขตไม่ให้มีการค้าสุกรข้ามเขต ทำให้เกิดการผูกขาดตลาดทั้งในตลาดส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

5) ทางด้านตลาดสัตว์น้ำทะเล การกำหนดราคาปัจจัยการผลิตที่ต่ำ โดยเฉพาะราคาเชื้อเพลิงเพื่อการประมง และการส่งเสริมด้านราคาส่งออกสูง มีผลผลักดันให้เกิดการไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จับสัตว์ทะเลในปริมาณมากกว่าอัตราการเติบโตของปริมาณสัตว์น้ำที่มีอยู่และในที่สุดก็จะนำไปสู่การขาดแคลนสัตว์น้ำทะเล

1.3.3 ปัญหาพ่อค้าคนกลาง พ่อค้าคนกลางมักจะสร้างปัญหาการผูกขาดสินค้าและสร้างอิทธิพลอื่น ๆ เช่น ให้เงินกู้แก่เกษตรกรในลักษณะการผูกมัดที่เกษตรกรเสียเปรียบให้บริการข่าวสารที่ผิด ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่ตนเอง

2. ปัญหาทางด้านเกษตรกร

สาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นมาจากตัวเกษตรกรมีดังนี้

2.1 เกษตรกรมีการกระจายที่ดินถือครอง สาเหตุที่ทำให้มีที่ดินอยู่กระจุกกระจายเป็นแปลงเล็กแปลงน้อย ก็เนื่องมาจากการรับมรดกตามประเพณี

2.2 ทำการผลิตไม่เต็มที่ โดยทั่วไปจะเกิดจากเกษตรกรมีฟาร์มขนาดเล็กและเป็นผู้เช่าทำ

2.3 เกษตรกรเริ่มใช้ทรัพยากรจากตัวเองน้อยลง เนื่องจากมีการรับจ้าง การบริการรับจ้างภายนอกเข้ามาช่วยในการทำเกษตรเพื่อให้ทันฤดูกาล เช่น รถแทรกเตอร์ไถนา แรงงานเก็บเกี่ยว

2.4 เกษตรกรใช้ทุนทรัพย์หรือสินเชื่อไปในการผลิตน้อยกว่าที่ควร

2.5 เกษตรกรให้ความสนใจในการสร้างอำนาจในการต่อรองน้อยไป

พานิช ทินนิมิตร (2527 : 3 - 4) กล่าวว่าโดยทั่ว ๆ ไปการเกษตรของประเทศไทยยังไม่เจริญเท่าที่ควร ประสิทธิภาพในการผลิตยังต่ำ มีคนทำงานในสาขาเกษตรมากเกินไปและใช้ทรัพยากรไม่คุ้มค่า เพราะมีปัญหาและอุปสรรคหลายประการคือ

1. ดินจืด เพราะใช้ติดต่อกันมาหลายชั่วคน และหาดินที่มีความอุดมสมบูรณ์มาทำการเกษตรได้ยาก

2. เกษตรกรไทยมีความรู้太少 เพราะเกษตรกรส่วนมากมีความรู้แค่ระดับประถมศึกษา

3. การคมนาคมไม่สะดวก เกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ในชนบทที่ห่างไกล ไม่มีโอกาสได้รับข่าวสารประสบการณ์และความรู้ใหม่ ๆ ทางด้านเกษตร

4. มีคนทำงานทางด้านเกษตรมากเกินไป (80 % ของประชาชนชาวไทย) จึงเป็นการใช้แรงงานไม่คุ้มค่า ทำให้ไม่สามารถพัฒนาอาชีพอื่น ๆ ได้

5. ขาดอุตสาหกรรมการเกษตรที่รองรับและแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเป็นผลิตภัณฑ์อื่น

6. เกษตรกรมีฟาร์มขนาดเล็กและอยู่กันอย่างกระจุกกระจุก เป็นการเกษตรแบบเลี้ยงตัวเองและทำแต่พอกิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ใดเห็นประโยชน์ประการใดจากการนำเอกสารนี้ไปใช้ กรุณาแจ้งให้ทราบ

เอกสารนี้สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ใดเห็นประโยชน์ประการใดจากการนำเอกสารนี้ไปใช้ กรุณาแจ้งให้ทราบ

7. เกษตรกรทำฟาร์มหน้าเดียวหรือมีการเพาะปลูกในฤดูฝนเท่านั้น โดยทั่วไปเกษตรกรจะปลูกพืชมากกว่าการเลี้ยงสัตว์พันธุ์พืช และพันธุ์สัตว์ยังไม่ดี จึงทำให้ผลผลิตต่ำ

8. เกษตรกรส่วนมาก ยังยากจนมีทุนน้อยและมีรายได้น้อย จึงไม่สามารถจะขยายและปรับปรุงการผลิตของตนเองได้

9. การผลิตยังใช้วิธีโบราณและพึ่งพาน้ำฝนจากธรรมชาติขาดปัจจัย และวิธีการแผนใหม่ จึงทำให้การเกษตรยังล้าหลังและได้ผลผลิตต่ำ

10. การตลาดยังไม่ดีราคาผลิตผลไม่แน่นอน มีพ่อค้าคนกลางเป็นผู้กำหนดราคาอยู่เป็นจำนวนมากขาดการรวมตัวกัน และการสหกรณ์ที่มีประสิทธิภาพ

ปรัชญา เวสารัชช์ และคณะ (2527 : 142 -145) กล่าวว่า ปัญหาการผลิตทางการเกษตรจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องหลายประการด้วยกันคือ

1. เงินทุนพัฒนาการเกษตร โดยทั่วไปเกษตรกรมีฐานะยากจนไม่ได้มีเงินออมไว้มากมาย ด้วยเหตุนี้เมื่อถึงฤดูกาลเพาะปลูก เกษตรกรจำเป็นต้องลงทุนในการผลิต จึงมักมีปัญหาขาดแคลนเงินทุนในการประกอบอาชีพตามปกติของตนในปัญหาเงินทุนเพื่อพัฒนาการเกษตรนี้รัฐบาลพยายามให้ความช่วยเหลือในรูปของสินเชื่อแก่เกษตรกรแต่ก็ประสบปัญหาคือเกษตรกรมักติดค้างชำระเงินต้น

2. แหล่งน้ำ การขาดแคลนน้ำสำหรับใช้ในการเพาะปลูกพืชผล เป็นปัญหาสำคัญที่มีอยู่ทั่วไป โดยเฉพาะในภาคอีสาน ซึ่งมีพื้นที่ราบแห้งอยู่เสมอ ถึงแม้รัฐบาลได้มีการเร่งรัดพัฒนาแหล่งน้ำต่าง ๆ เช่น การจัดทำอ่างเก็บน้ำ เขื่อนฝาย แหล่งน้ำได้ดินและแหล่งน้ำบนดินต่าง ๆ ก็ตาม แต่ก็ยังมีปัญหาอีกหลายประการในท้องที่กล่าวคือ การพัฒนาแหล่งน้ำที่พอจะ ได้ผลให้มีน้ำขังอยู่ตลอดฤดูกาลทำการเกษตร ได้แก่ ระบบการทำเหมืองฝายและอ่างเก็บน้ำที่พอจะกักเก็บน้ำได้ตลอดเวลาที่ฝนทิ้งช่วง แต่อ่างเก็บน้ำกับเหมืองฝายก็อยู่ห่างไกลจากแหล่งเพาะปลูกที่กระจายอยู่ทั่ว ๆ ไป เกษตรกรทั้งท้องที่ไม่สามารถเอาน้ำมาใช้ได้ จะมีน้ำใช้ได้ก็เฉพาะพื้นที่ที่อยู่ใกล้ ๆ กับแหล่งน้ำเท่านั้น

3. ที่ดินทำกิน หลังจากที่ได้มีการพัฒนาเกษตรกรรมขึ้น การเพาะปลูกพืชได้ขยายออกไปทุกที่ จนพื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทยเหลือไม่ถึง 30 % ของพื้นที่ทั้งหมด จนไม่มีพื้นที่รกร้างว่างเปล่าเหลืออยู่เหมือนแต่ก่อน เมื่อความต้องการอาหารกำลังขยายตัวออกไปทุก ๆ วันจึงผลักดันให้เกษตรกรต้องหันไปหาที่ดินที่มีคุณภาพต่ำ ที่ดินที่มีฝนตกน้อยและไม่แน่นอน ที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำและที่ดินที่ราบสูงน้ำซึมได้เร็ว ทำการเพาะปลูกไม่ค่อยได้ผล ที่มีอยู่มากมายในภาคอีสานและภาคเหนือ การเสื่อมสภาพของที่ดินเกิดได้เพราะ มาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1 การใช้ที่ดินทำการเพาะปลูกมานานโดยไม่ใส่ปุ๋ยบำรุงดินจนในที่สุดจะปลูกพืชชนิดใดก็ไม่งอกงามมีแต่แคระแกร็นจนทิ้งไป

3.2 การเสื่อมสภาพโดยธรรมชาติ ได้แก่ ที่ดินที่มีแร่เกลืออยู่ในดินเป็นอาณาบริเวณกว้างใหญ่ใช้ปลูกพืชไม่ได้ผลดี

3.3 ที่ดินมีกรดอยู่ในดินมากทำให้การเพาะปลูกไม่งอกงาม

ปัญหาในการทำการเกษตร อีกอย่าง ที่ทำให้ประเทศมีผลผลิตต่ำ และไม่แน่นอน อรุณ จันทโอ (2526 : 3 - 6) กล่าวว่า เหตุที่ทำให้ประเทศมีผลผลิตทางการเกษตรต่ำก็เนื่องมาจากการขาดเทคโนโลยีการเกษตรแผนใหม่ ขาดปัจจัยที่จำเป็นในการผลิต เช่น น้ำชลประทานตลอดจนพื้นดินเพาะปลูก ขาดความอุดมสมบูรณ์ เนื่องจากการใช้พื้นดินมาเป็นเวลานานโดยไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ไม่มีการบำรุงดิน มีการชะล้างความอุดมสมบูรณ์ของดินโดยธรรมชาติ ขาดการอนุรักษ์ที่ถูกต้องเกษตรกรขาดความรู้ วิธีการเกษตรยังอยู่ในรูปแบบที่เคยกระทำต่อเนื่องกันมา ตั้งแต่สมัยปู่ย่าตายายซึ่งเรียกว่า การเกษตรแบบเก่า (Traditional Farming) และผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการเกษตรแบบเก่าไม่มีความแน่นอนมีโอกาสเสียหายเนื่องจากธรรมชาติไม่อำนวยความสะดวกหรือเกิดโรคแมลงระบาด เป็นผลทำให้เกิดการขาดแคลนและทำให้ประเทศยากจนลงและมีปัญหาตามมาคือ

1. ผลผลิตไม่แน่นอนบางปีได้ผลบางปีเสียหาย ประมาณผลผลิตแต่ละปีได้ไม่แน่นอน
2. ได้ผลผลิตต่อไร่ต่ำ ได้รายได้น้อย
3. ทำการเกษตรพื้นที่น้อย ได้รายได้น้อย
4. ใช้แรงงานในการเกษตรไม่ได้เต็มที่ มีการว่างงานมาก
5. ใช้ที่ดินไม่เต็มที่ ทำการเกษตรปีละครั้งเฉพาะในฤดูฝนประมาณ 5 - 6 เดือนเท่านั้น
6. ผลิตผลต่อไร่ลดลงทุกปีเพราะดินเสื่อมโทรม
7. เป็นผลเสียต่อเศรษฐกิจของประเทศ ประเทศยากจน

อรุณ จันทโอ (2526 : 135 - 136) กล่าวว่า ศัตรูพืชเป็นปัญหาร้ายแรงต่อการเพาะปลูก หากไม่มีการควบคุม หรือการบริหารศัตรูพืชที่ได้ผลแล้ว ความเสียหายแก่พืชอาจเกิดรุนแรงจนไม่ได้รับผลผลิตเลย ปกติก็จะมี ความเสียหายมากบ้างน้อยบ้าง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับชนิดของศัตรูพืชที่เกิดขึ้นระยะเวลาของการระบาด สภาพของพืชและสภาพของสิ่งแวดล้อมที่จะเกื้อกูลต่อศัตรูพืชนั้น ๆ การปราบหรือการควบคุมศัตรูพืชเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้ความรู้ ด้านวิชาการ เทคนิคเครื่องมือ แรงงาน และการลงทุนสูง โดยเหตุนี้เกษตรกรทั่ว ๆ ไปจึงมักละเลย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากปัญหาที่ได้กล่าวมาข้างต้นนี้ แสง กุลทองคำ และคณะ (2523 : 43) ได้กล่าวถึงปัญหาและสาเหตุที่ทำให้ข้าวที่ปลูกไว้ได้ผลผลิตดำนั้น ซึ่งจะเรียงลำดับความสำคัญดังนี้

1. วัชพืช แปลงที่ปลูกข้าวจะไม่ได้ผลถ้าในแปลงมีวัชพืชขึ้นอยู่ วัชพืชจะแย่งปุ๋ยที่ใส่ไปใช้หมดเพราะวัชพืชเติบโตเร็วกว่า

2. แมลงที่ทำความเสียหายให้แก่ต้นข้าวที่สำคัญมีดังนี้

2.1 เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลเป็นแมลงตัวเล็ก ๆ จำพวกเพลี้ยจักจั่นมันจะดูดกินน้ำเลี้ยงตรงกอที่อยู่เหนือระดับน้ำประมาณ 5 - 6 เซนติเมตร ถ้าเพลี้ยชนิดนี้มีมากต้นข้าวจะเสียหายเป็นแปลง ๆ จนชาวนา ไม่สามารถเก็บเกี่ยวได้

2.2 หนอนกอจะทำความเสียหายให้แก่ต้นข้าวในปีแปลงแรก ๆ ที่ปลูกก่อน

3. โรคที่ทำให้ความเสียหายให้แก่ต้นข้าวที่สำคัญคือ

3.1 โรคคอรวงเน่า โรคนี้จะเกิดกับพันธุ์ข้าวที่ไม่ต้านทาน โรคนี้เป็นเชื้อราจะเข้าไปทำลายตรงคอรวงทำให้เมล็ดข้าวลีบ

3.2 โรคเมล็ดตาย เป็นโรคราที่เกิดขึ้นกับข้าวในระยะออกดอกออกรวง เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะทำให้เกิดเมล็ดลีบและเมล็ดตาย

3.3 โรคขอบใบแห้งจะเสียหายมากถ้าใส่ปุ๋ยมาก และพันธุ์ข้าวที่ใช้ไม่มีความต้านทานโรค

3.4 นกและหนู

ในการทำการเกษตรต่าง ๆ นั้นไม่ว่าจะเป็นการปลูกพืชหรือเลี้ยงสัตว์ก็ตามต่างก็มีปัญหาเข้ามาทำให้การดำเนินงานในการผลิตได้ไม่ค่อยสะดวกเท่าที่ควรนัก สุรพล ชลดำรงกุล (2530 : บทนำ) ได้กล่าวว่า “ ... ในการเลี้ยงสัตว์ทั่ว ๆ ไปในปัจจุบันนี้ไม่ว่าจะเป็นสัตว์เศรษฐกิจ เช่น โค กระบือ สุกร แพะ แกะ และสัตว์ปีกมีปัญหาที่มักจะก่อให้เกิดความเสียหาย และต้องสูญเสียให้แก่ผู้เลี้ยงเป็นอย่างมากคือปัญหาเรื่องโรคสัตว์...”

ศานิต แก้วเฮียน และ ศรันย์ วรรณัจฉริยา (2535 : 24 - 25) กล่าวว่า ปัญหาที่เกษตรกรผู้ปลูก ถั่วลิสงพบมากในฤดูฝนปีเพาะปลูก 2533 / 34 มีเกษตรกรผู้ปลูกถั่วลิสงพันธุ์ไทนาน 9 ร้อยละ 85.71 ประสบปัญหาเรื่อง โรคแมลง ปลวกรบกวนและร้อยละ 20.26 มีปัญหาด้านการตลาด ขาดแคลนแรงงาน ค่าจ้างแพง สรุปแล้วเกษตรกรผู้ปลูกถั่วลิสงทุกพันธุ์ จะประสบปัญหาเรื่องโรคมากที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กองบรรณาธิการ (2534 : 94 - 98) กล่าวว่า ปัญหาการเกษตรของไทยยังประสบปัญหาที่สำคัญหลายประการคือ

1. ปัญหาความยากจน และการกระจายรายได้ของเกษตรกรคือ รายได้ของเกษตรกรเพิ่มขึ้นต่ำกว่าประชากรนอกภาคเกษตร
2. ปัญหาการจำกัดของพื้นที่เพาะปลูกคือ จำนวนประชากรเพิ่มขึ้นทำให้พื้นที่การเกษตรต่อครัวเรือนมีขนาดเล็กลง
3. ปัญหาประสิทธิภาพการผลิต คือ การใช้พื้นที่เพาะปลูกไม่เหมาะสมกับสภาพดิน และมีการขาดกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกินของเกษตรกร
4. ปัญหาด้านการตลาดราคาและการรวมกลุ่มของเกษตรกรคือ เกษตรกรขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในการเก็บรักษาและขาดการรวมกลุ่มเพื่อสร้างอำนาจในการต่อรองด้านราคา
5. ปัญหาด้านสินเชื่อการเกษตรมีไม่เพียงพอคือ เกษตรกรจำนวนมากต้องไปกู้เงินนอกระบบและจ่ายดอกเบี้ยในอัตราสูง

วีรวัฒน์ ญาณพันธ์ (2530 : 11) กล่าวว่า ปัญหาการประกอบอาชีพเกษตรของประชาชนชาวไทยในปัจจุบันนี้ เกษตรกรมีความรู้ความสามารถในด้านการผลิตโดยส่วนรวมแล้วยังไม่ดีเท่าที่ควร เพราะมีปัญหาปัญหาที่สำคัญคือ เมื่อผลิตได้มากตามความต้องการของตลาดแล้วราคากลับตกต่ำ ทำให้เกิดการขาดดุลยภาพทางด้านการผลิตและการลงทุนของเกษตรกร ซึ่งในเรื่องนี้นับว่าเป็นปัญหาที่ร้ายแรงต้องมีการแก้ไขกันอย่างจริงจังต่อไป

สำนักงานเกษตรอำเภอเดชอุดม (2535) กล่าวว่า ปัญหาในการพัฒนาการเกษตรของอำเภอเดชอุดมมีผลมาจากฐานะความเป็นอยู่ของเกษตรกรมีความยากจนตัวของเกษตรกรไม่กล้าลงทุนและไม่มีความมั่นใจว่าจะสามารถลงทุนคืนได้ จึงทำให้ผลผลิตต่อไร่ยังต่ำมีการขายผลผลิตได้ราคาต่ำ ถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง และสังคมของเกษตรกรมีผลต่อการผลิตทางด้านการเกษตรเพราะเกษตรกรส่วนใหญ่ยังยึดถือลัทธิเอาอย่าง ซึ่งมักจะทำกิจกรรมการผลิตเหมือนกันทั้งหมดมีส่วนน้อยที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลง หรือเพิ่มกิจกรรมการผลิตใหม่ ๆ เข้ามาดำเนินการมีสาเหตุเกิดจาก

1. การขาดความรู้ในด้านการผลิต
2. ขาดความรู้ในด้านการตลาดเกี่ยวกับผลผลิต
3. ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
4. มีการใช้ดินไม่เหมาะสม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
5. ขาดแรงงาน
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. มีลักษณะพื้นที่ไม่ราบเรียบ

7. ปัจจัยการผลิตมีราคาแพง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รัชชชัย นาคะบุตร (2522 : 52 - 58) ศึกษาพบว่าเกษตรกรชั้นนำในเขตโครงการลำพระเพลิง จังหวัดนครราชสีมา ที่อยู่ปลายคลองรับน้ำไม่พอ มีการแย่งน้ำเกิดขึ้นเสมอ และได้รับน้ำไม่ตรงเวลาที่ต้องการ เกษตรกรชั้นนำที่ใช้น้ำเพิ่มขึ้นคาดว่าจะมีปัญหาดังนี้คือ น้ำชลประทานไม่เพียงพอ คลองส่งน้ำชำรุด และพื้นที่ไม่สม่ำเสมอทำให้การควบคุมน้ำลำบาก ทำนองเดียวกัน

ทัศนีย์ ศิริวรรณ (2522 : 32) พบว่าเกษตรกร ในเขตโครงการชลประทานพิษณุโลกทั้งหมดมีน้ำใช้พอเพียงในฤดูฝน พอถึงฤดูแล้งเกษตรกรได้รับน้ำไม่เพียงพอ เพราะพื้นที่นาอยู่ปลายคลองส่งน้ำ น้ำมักจะไปถึงล่าช้าไม่ทันเวลาเพาะปลูก และเกษตรกรที่อยู่ต้นคลองส่งน้ำมักจะใช้น้ำเกินความจำเป็น

ไสว เพ็งมาก (2523 : 25) ศึกษาการทำนาปรังของเกษตรกรตำบลตะเคียน อำเภอรชนดี จังหวัดสงขลา พบว่าเกษตรกรประสบปัญหาอันดับ 1 คือเรื่องปุ๋ยแพง ปัญหาอันดับ 2 คือขาดความรู้เรื่องปุ๋ย และอันดับ 3 คือเกษตรกรเกรงว่าใช้ปุ๋ยแล้วทำให้ดินเสีย

ชัยชาญ มณีบุษย์ (2523 : 41 - 42) ศึกษาพบว่าสมาชิกนาสาริตของเกษตรกรตำบลท่าบ่อ อำเภอกำแพง จังหวัดหนองคาย ประสบปัญหาทางด้านปุ๋ยหลายประการ ตามลำดับความสำคัญของปัญหาจากมากไปน้อยดังนี้

1. ชาวนาไม่มีเงินซื้อ
2. ชาวนาเห็นว่าปุ๋ยมีราคาแพง
3. เนื่องจากขาดน้ำใช้ปุ๋ยไม่ได้ผล
4. ชาวนาเห็นการใช้ปุ๋ยทำให้ดินเสื่อมคุณภาพ
5. ชาวนาเห็นการใช้ปุ๋ยมีความยุ่งยาก
6. ชาวนาขาดความรู้เรื่องปุ๋ย

สุชาติ ฅ ลำพูน (2525 : 45) ศึกษาพบว่าเกษตรกรในเขตชลประทานตำบลขี้เหล็ก ตำบลบ้านเป้า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ประสบกับปัญหาการใช้ยาป้องกันกำจัดแมลงคือ ยาเคมีมีราคาแพง ส่วนการใช้ยาเคมีป้องกันกำจัดโรคเกษตรกร ไม่มีปัญหาในการใช้

บุญชัย ชาวชัยนาท (2539 : 46 - 48) ศึกษาพบว่าปัญหาในการทำงานของเกษตรกรใน ตำบลหนองอ้อ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี มีปัญหาที่เกษตรกรพบในด้านปัจจัยการผลิตคือ ดินที่ใช้เพาะปลูกเป็นดินเปรี้ยว การใช้เมล็ดพันธุ์มากในการเพาะปลูก น้ำไม่เพียงพอในฤดูนาปรัง ปุ๋ยมีราคาแพง อัตราดอกเบี้ยเงินกู้สูง ค่าจ้างแรงงานแพง โรคและแมลงระบาด และข้าวมีราคา ตกต่ำ

สำนักงานเกษตรอำเภอเดชอุดม (2535) ศึกษาพบว่าปัญหาทางการเกษตรของเกษตรกรใน ตำบลป่าโมง อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี มีปัญหาที่เกษตรกรพบในด้านการผลิตคือ

1. ผลผลิตการทำนาต่ำ
2. อพยพแรงงาน
3. ขาดน้ำทำการเกษตรในฤดูแล้ง
4. โรคระบาดสัตว์
5. เกษตรกรขาดการรวมตัว และไม่มี ความกระตือรือร้น
6. ขาดความรู้เรื่องระบบตลาด

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

(Methodology)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (Population and Sample)

ประชากร (Population)

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้จะทำการศึกษาผู้ที่ประกอบอาชีพทางการเกษตรในพื้นที่ ตำบลป่าโมง อำเภอดงหลวง จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 494 ราย

กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยในครั้งนี้ จำนวน 123 ราย ได้จากการสุ่มตัวอย่างจากประชากร ในท้องที่ ตำบลป่าโมง อำเภอดงหลวง จังหวัดอุบลราชธานี

วิธีสุ่มตัวอย่าง (Sampling Method)

วิธีการสุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ขนาดกลุ่มของกลุ่มตัวอย่าง 25 เปอร์เซ็นต์ จากจำนวนประชากรทั้งหมด 494 ราย ซึ่งได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 123 รายจาก 8 หมู่บ้านคือ

ตารางที่ 1 การแบ่งกลุ่มตัวอย่าง

หมู่ที่	จำนวนเกษตรกรทั้งหมด	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
1	92	23
2	69	17
3	56	14
4	64	16
5	81	20
6	69	17
7	36	9
8	27	7
รวม	494	123

ซึ่งใช้แนวทางการคำนวณเปอร์เซ็นต์ของขนาดตัวอย่างเสนอโดยจักร ชำของ ดังนี้

จำนวนประชากร	เปอร์เซ็นต์ของขนาดตัวอย่าง
<50	80%
50 - 99	> 50% แต่ <80%
100 - 999	25%
1,000 - 9,999	10%
≥ 10,000	1%

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร, 2528

การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of Data)

นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้สถิติดังนี้

1. ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อคำนวณค่าร้อยละของข้อมูลพื้นฐานด้านเศรษฐกิจและสังคม และปัญหาในการทำการเกษตรซึ่งมีสูตรดังนี้

$$\text{ร้อยละ} = X \times 100 / N$$

กำหนดให้ X = จำนวนตัวอย่างที่ต้องการศึกษา

N = จำนวนตัวอย่างทั้งหมด

2. ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้คำนวณค่าเฉลี่ยของข้อมูลต่าง ๆ ที่ต้องการ มีสูตรดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum_{i=1}^n X_i}{N}$$

กำหนดให้ \bar{X} = ค่าเฉลี่ย

$\sum x_i$ = ผลรวมทั้งหมดของข้อมูลที่ต้องการศึกษา

N = จำนวนทั้งหมดของข้อมูล

i = จำนวนชุดที่ 1 ถึง n

3. ค่าพิสัย (Range) ใช้คำนวณหาช่วงของอัตราภาคชั้นมีสูตรดังนี้

$$\text{ค่าพิสัย} = \text{ค่าสูงสุด} - \text{ค่าต่ำสุด}$$

วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล (Data Gathering and Research Instrument)

ในการวิจัยครั้งนี้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างโดยตรง เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์ซึ่งมีคำถามปลายปิด (Close ended question) และ คำถามปลายเปิด (Open ended question) โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม

ตอนที่ 2 ปัญหา สาเหตุของการเกิดปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหา ในการทำการเกษตร

ก่อนที่จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจะนำแบบสัมภาษณ์ออกไปลองถามโดยการสัมภาษณ์ผู้ที่ประกอบอาชีพการเกษตรในพื้นที่ตำบลป่าโมง จำนวน 20 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง หลังจากนั้นนำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไข

ระยะเวลาและสถานที่ของการศึกษา (Duration and Location of the Study)

ระยะเวลา (Duration)

การวิจัยและการศึกษาครั้งนี้ใช้เวลาทำการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นระยะเวลา 8 เดือน ตั้งแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2540 ถึง เดือนมีนาคม พ.ศ. 2541

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางปฏิบัติงาน

งานที่ต้องปฏิบัติ	ระยะเวลา
	ส.ค ก.ย ต.ค พ.ย ธ.ค ม.ค ก.พ มี.ค
1. เสนอหัวข้อปัญหาพิเศษและเขียน โครงร่างปัญหาพิเศษ	_____
2. ส่งโครงร่างปัญหาพิเศษ	_____
3. ออกแบบสัมภาษณ์	_____
4. สอบโครงร่างปัญหาพิเศษ	_____
5. ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล	_____
6. วิเคราะห์ข้อมูล	_____
7. สรุปผลงานวิจัย	_____
8. นำเสนองานวิจัย	_____

สถานที่ทำการศึกษา (Location of the Study)

ในการศึกษานี้ผู้วิจัยได้ใช้สถานที่ในการศึกษาที่ตำบลป่าโมง อำเภอเคอชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

งบประมาณที่ใช้ในการศึกษา (Budgetary)

ค่าถ่ายเอกสาร	1,250 บาท
ค่าเดินทาง	1,000 บาท
ค่าจัดทำรูปเล่ม	200 บาท
ค่าพิมพ์	300 บาท
อื่น ๆ	700 บาท
รวม	3,450 บาท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการศึกษา

(Results)

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัญหาในการทำการเกษตรพื้นที่ ตำบลป่าโมง อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยทำการรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 123 ราย โดยการสัมภาษณ์ทำให้ทราบถึงข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเกษตรกรในเรื่อง สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม ปัญหา สาเหตุของการเกิดปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหาในการทำการเกษตร โดยนำเสนอผลวิเคราะห์ในรูปแบบตารางข้อมูลประกอบคำบรรยาย เรียงตามลำดับขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม

ตอนที่ 2 ปัญหา สาเหตุของการเกิดปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหาในการทำการเกษตร

ตอนที่ 3 ลำดับความสำคัญของปัญหา และลำดับความเร่งด่วนของปัญหาในการแก้ไขปัญหา ของพื้นที่ตำบลป่าโมง อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จากมากไปหาน้อย

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม

จากการวิจัยถึงสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรในตำบลป่าโมง อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วยส่วนต่างๆ คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพทางการสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว (ชายและหญิง) จำนวนแรงงานในครัวเรือนเพื่อการเกษตรกรรม (ชายและหญิง) พื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด (จำนวนผลผลิตที่ได้ต่อปี) ลักษณะการถือครองที่ดินในการเกษตร การเป็นสมาชิกของสถาบันเกษตรกร รายได้ต่อปีเฉลี่ย (ในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร) แหล่งเงินทุนทางการเกษตร ผลการวิจัยมีดังนี้

เพศ

จากตารางที่ 2 พบว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ทำการวิจัยทั้งหมด 123 คน พบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนมากเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 77.24 ส่วนเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 22.76 จะเห็นได้ว่าการไปสัมภาษณ์เกษตรกรพบว่าเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายนั้น เนื่องจากเกษตรกรที่เป็นเพศเอกละนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หญิงจะอยู่บ้านมากกว่าเกษตรกรเพศชาย เพราะว่าเกษตรกรเพศชายต้องออกไปทำงานนอกบ้านตั้งแต่ตอนเช้าถึงตอนเย็น

อายุ

จากตารางที่ 2 พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 41.46 มีช่วงอายุ 32 - 44 ปี ร้อยละ 28.46 มีช่วงอายุ 45 - 57 ปี ร้อยละ 22.76 มีช่วงอายุ 19 - 31 ปี ร้อยละ 7.32 มีช่วงอายุ 58 - 70 ปี อายุสูงสุดของเกษตรกรคือ 70 ปี อายุต่ำสุดคือ 19 ปี โดยมีอายุเฉลี่ยคือ 40 ปีจะเห็นได้ว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ที่ทำการเกษตรจะมีอายุอยู่ในช่วง 32 - 44 ปี เนื่องจากในวัยนี้เป็นวัยทำงาน และมีประสบการณ์ในการทำการเกษตร

ระดับการศึกษา

จากตารางที่ 2 พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 74.80 มีการศึกษาในระดับประถมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 21.14 ศึกษาในระดับประถมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 1.63 ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 0.81 ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเท่ากับการศึกษาในระดับ อาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา จะเห็นได้ว่าระดับการศึกษาจากสถิติในตารางพบว่า เกษตรกรมีการศึกษาในระดับประถมศึกษาตอนต้นเป็นส่วนมาก ซึ่งมีผลต่อการแก้ไขปัญหาในการพัฒนาการเกษตร ได้ยากมากในการส่งเสริมด้านการผลิตและการตลาด เนื่องจากเกษตรกรยังยึดถือการทำการเกษตรแบบดั้งเดิมอยู่

สถานภาพทางสมรส

จากตารางที่ 2 พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 98.37 สมรสแล้ว และร้อยละ 1.63 ที่ยังเป็นโสด จะเห็นได้ว่าเกษตรกรส่วนใหญ่แต่งงานแล้ว บุคคลที่ยังไม่แต่งงานหรือยังไม่มีครอบครัวจะประกอบอาชีพทางการเกษตรน้อยมาก

ตารางที่ 2 เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพทางสมรส

ข้อมูล	จำนวนตัวอย่าง (N = 123)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	28	22.76
หญิง	95	77.24
อายุ (ปี)		
19 - 31	28	22.76
32 - 44	51	41.46
45 - 57	35	28.46
58 - 70	9	7.32
อายุสูงสุด 70 ปี		
อายุต่ำสุด 19 ปี		
อายุเฉลี่ย 40 ปี		
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษาตอนต้น	92	74.80
ประถมศึกษาตอนปลาย	26	21.14
มัธยมศึกษาตอนต้น	1	0.81
มัธยมศึกษาตอนปลาย	2	1.63
อาชีวศึกษา	1	0.81
อุดมศึกษา	1	0.81
สถานภาพทางสมรส		
โสด	2	1.63
สมรส	121	98.37

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จำนวนสมาชิกในครอบครัว

จากตารางที่ 3 พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 54.47 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวอยู่ในช่วง 5 - 7 คน ร้อยละ 33.33 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวอยู่ในช่วง 2 - 4 คน ร้อยละ 10.57 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวอยู่ในช่วง 8 - 10 คน ร้อยละ 1.63 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวอยู่ในช่วง 11 - 13 คน จำนวนสมาชิกในครอบครัวสูงสุดของเกษตรกรคือ 13 คน จำนวนสมาชิกในครอบครัวต่ำสุดคือ 2 คน โดยมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ยคือ 5 คนต่อ 1 ครัวเรือน

จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่เป็นชาย

จากตารางที่ 3 พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 49.59 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่เป็นชายอยู่ในช่วง 3 - 4 คน ร้อยละ 43.09 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่เป็นชายอยู่ในช่วง 1 - 2 คน ร้อยละ 5.69 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่เป็นชายอยู่ในช่วง 5 - 6 คน ร้อยละ 1.63 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่เป็นชายอยู่ในช่วง 7 - 8 คน จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่เป็นชายสูงสุดคือ 8 คน จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่เป็นชายต่ำสุดคือ 1 คน โดยมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่เป็นชายเฉลี่ยคือ 2 คนต่อ 1 ครัวเรือน

จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่เป็นหญิง

จากตารางที่ 3 พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 52.85 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่เป็นหญิงอยู่ในช่วง 1 - 2 คน ร้อยละ 34.15 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่เป็นหญิงอยู่ในช่วง 3 - 4 คน ร้อยละ 11.38 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่เป็นหญิงอยู่ในช่วง 5 - 6 คน ร้อยละ 1.62 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่เป็นหญิงอยู่ในช่วง 7 - 8 คน จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่เป็นหญิงสูงสุดคือ 8 คน จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่เป็นหญิงต่ำสุดคือ 1 คน โดยมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่เป็นหญิงเฉลี่ยคือ 2 คนต่อ 1 ครัวเรือน

จำนวนแรงงานในครัวเรือนเพื่อการเกษตรกรรม (อายุตั้งแต่ 13 ปี ขึ้นไป)

จากตารางที่ 3 พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 52.03 มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเพื่อการเกษตรกรรมอยู่ในช่วง 1 - 2 คน ร้อยละ 38.21 มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเพื่อการเกษตรกรรมอยู่ในช่วง 3 - 4 คน ร้อยละ 9.76 มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเพื่อการเกษตรกรรมอยู่ในช่วง 5 - 6 คน จำนวนแรงงานในครัวเรือนเพื่อการเกษตรกรรมสูงสุดคือ 6 คน จำนวนแรงงานในครัวเรือนเพื่อการเกษตรกรรมต่ำสุดคือ 1 คน โดยมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเพื่อการเกษตรกรรมเฉลี่ยคือ 2 คนต่อ 1 ครัวเรือน จะเห็นได้ว่าจากข้อมูลเรื่องแรงงานในครัวเรือนเพื่อการเกษตรกรรม ไม่มีอิทธิพลต่อปัญหาการขาดแคลนแรงงานในการเกษตร

แม้ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จำนวนแรงงานในครัวเรือนเพื่อการเกษตรกรรมที่เป็นชาย

จากตารางที่ 3 พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 92.50 มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเพื่อการเกษตรกรรมที่เป็นชายอยู่ในช่วง 1 - 2 คน ร้อยละ 7.50 มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเพื่อการเกษตรกรรมที่เป็นชายอยู่ในช่วง 3 - 4 คน จำนวนแรงงานในครัวเรือนเพื่อการเกษตรกรรมที่เป็นชายสูงสุดคือ 4 คน จำนวนแรงงานในครัวเรือนเพื่อการเกษตรกรรมที่เป็นชายต่ำสุดคือ 1 คน โดยมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเพื่อการเกษตรกรรมที่เป็นชายเฉลี่ยคือ 1 คนต่อ 1 ครัวเรือน

จำนวนแรงงานในครัวเรือนเพื่อการเกษตรกรรมที่เป็นหญิง

จากตารางที่ 3 พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 95.90 มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเพื่อการเกษตรกรรมที่เป็นหญิงอยู่ในช่วง 1 - 2 คน ร้อยละ 4.10 มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเพื่อการเกษตรกรรมที่เป็นหญิงอยู่ในช่วง 3 - 4 คน จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่เป็นหญิงสูงสุดคือ 4 คน จำนวนแรงงานในครัวเรือนเพื่อการเกษตรกรรมที่เป็นหญิงต่ำสุดคือ 1 คน โดยมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเพื่อการเกษตรกรรมที่เป็นหญิงเฉลี่ยคือ 1 คนต่อ 1 ครัวเรือน

ตารางที่ 3 จำนวนสมาชิกในครอบครัว จำนวนแรงงานในครัวเรือนเพื่อการเกษตรกรรม

ข้อมูล	จำนวนตัวอย่าง (N = 123)	ร้อยละ
จำนวนสมาชิกในครอบครัว (คน)		
2 - 4	41	33.33
5 - 7	67	54.47
8 - 10	13	10.57
11 - 13	2	1.63
จำนวนสมาชิกในครอบครัวสูงสุด 13 คน		
จำนวนสมาชิกในครอบครัวต่ำสุด 2 คน		
จำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 5 คน		
- ชาย (คน)		
1 - 2	53	43.09
3 - 4	61	49.59
5 - 6	7	5.69
7 - 8	2	1.63
จำนวนสมาชิกเพศชายสูงสุด 8 คน		
จำนวนสมาชิกเพศชายต่ำสุด 1 คน		
จำนวนสมาชิกเพศชายเฉลี่ย 2 คน		
- หญิง (คน)		
1 - 2	65	52.85
3 - 4	42	34.15
5 - 6	14	11.38
7 - 8	2	1.62

จำนวนสมาชิกเพศหญิงสูงสุด 8 คน

จำนวนสมาชิกเพศหญิงต่ำสุด 1 คน

จำนวนสมาชิกเพศหญิงเฉลี่ย 2 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวนตัวอย่าง (N = 123)	ร้อยละ
จำนวนแรงงานในครัวเรือน (คน)		
1 - 2	64	52.03
3 - 4	47	38.21
5 - 6	12	9.76
จำนวนแรงงานในครัวเรือนสูงสุด 6 คน		
จำนวนแรงงานในครัวเรือนต่ำสุด 1 คน		
จำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2 คน		
- ชาย (คน) (N = 120)		
1 - 2	111	92.50
3 - 4	9	7.50
จำนวนแรงงานในครัวเรือนเพศชายสูงสุด 4 คน		
จำนวนแรงงานในครัวเรือนเพศชายต่ำสุด 1 คน		
จำนวนแรงงานในครัวเรือนเพศชายเฉลี่ย 1 คน		
- หญิง (คน) (N = 122)		
1 - 2	117	95.90
3 - 4	5	4.10
จำนวนแรงงานในครัวเรือนเพศหญิงสูงสุด 4 คน		
จำนวนแรงงานในครัวเรือนเพศหญิงต่ำสุด 1 คน		
จำนวนแรงงานในครัวเรือนเพศหญิงเฉลี่ย 1 คน		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พื้นที่ทำการเกษตร

จากตารางที่ 4 พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 46.34 มีพื้นที่อยู่ในช่วง 5 - 20 ไร่ ร้อยละ 34.96 มีพื้นที่อยู่ในช่วง 21 - 36 ไร่ ร้อยละ 13.82 มีพื้นที่อยู่ในช่วง 37 - 52 ไร่ ร้อยละ 2.44 มีพื้นที่อยู่ในช่วง 69 - 84 ไร่ ร้อยละ 1.63 มีพื้นที่อยู่ในช่วง 53 - 68 ไร่ ร้อยละ 0.81 มีพื้นที่อยู่ในช่วง 85 - 100 ไร่ พื้นที่ทำการเกษตรสูงสุดคือ 100 ไร่ ต่ำสุด 5 ไร่ โดยมีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ยคือ 25 ไร่

จำนวนผลผลิตข้าวที่ได้ต่อปี

จากตารางที่ 4 พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 53.66 มีจำนวนผลผลิตข้าวที่ได้ต่อปีอยู่ในช่วง 88.23 - 216.17 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี ร้อยละ 29.27 มีจำนวนผลผลิตข้าวที่ได้ต่อปีอยู่ในช่วง 216.18 - 344.12 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี ร้อยละ 13.82 มีจำนวนผลผลิตข้าวที่ได้ต่อปีอยู่ในช่วง 344.13 - 472.07 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี ร้อยละ 3.25 มีจำนวนผลผลิตข้าวที่ได้ต่อปีอยู่ในช่วง 472.08 - 600.02 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี จำนวนผลผลิตข้าวที่ได้ต่อปีสูงสุดคือ 600.02 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี ต่ำสุดคือ 88.23 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี โดยมีจำนวนผลผลิตข้าวที่ได้ต่อปีเฉลี่ยคือ 237.50 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี

ลักษณะการถือครองที่ดินในการเกษตร

จากตารางที่ 4 พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 81.30 มีที่ดินเป็นของตนเองทั้งหมด แต่เนื่องจากจำนวนที่ดินของเกษตรกรมีจำนวนน้อยเกินไป อีกทั้งเกษตรกรต้องการเพิ่มผลผลิตทำให้เกษตรกรต้องเช่าที่ดินจากผู้อื่นอีกเป็นบางส่วนคิดเป็นร้อยละ 12.20 และร้อยละ 6.50 ที่ไม่มีที่ดินเป็นของตนเองแต่ต้องเช่าทั้งหมด โดยเสียค่าเช่าที่ดินเฉลี่ยไร่ละ 250 บาทต่อปี

การเป็นสมาชิกของสถาบันเกษตรกร

จากตารางที่ 4 พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 44.72 ไม่ได้เป็นสมาชิกสถาบันใด ๆ ร้อยละ 30.89 เป็นสมาชิก ธ.ก.ส. ร้อยละ 15.45 เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร และร้อยละ 8.94 เป็นสมาชิกในกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งได้แก่ โครงการแก้ไขความยากจน โครงการเกษตรฟื้นฟู

ตารางที่ 4 พื้นที่ทำการเกษตร ลักษณะการถือครองที่ดิน สมาชิกของสถาบันเกษตรกร

ข้อมูล	จำนวนตัวอย่าง (N = 123)	ร้อยละ
พื้นที่ทำการเกษตร		
5 - 20	57	46.34
21 - 36	43	34.96
37 - 52	17	13.82
53 - 68	2	1.63
69 - 84	3	2.44
85 - 100	1	0.81
พื้นที่ทำการเกษตรสูงสุด 100 ไร่		
พื้นที่ทำการเกษตรต่ำสุด 5 ไร่		
พื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 25 ไร่		
จำนวนผลผลิตข้าวที่ได้ต่อปี (กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี)		
88.23 - 216.17	66	53.66
216.18 - 344.12	36	29.27
344.13 - 472.07	17	13.82
472.08 - 600.02	4	3.25
จำนวนผลผลิตที่ได้ต่อปีสูงสุด 600.02 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี		
จำนวนผลผลิตที่ได้ต่อปีต่ำสุด 88.23 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี		
จำนวนผลผลิตที่ได้ต่อปีเฉลี่ย 237.50 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวนตัวอย่าง (N = 123)	ร้อยละ
ลักษณะการถือครองที่ดิน		
เป็นของตนเอง	100	81.30
เป็นของตนเองและเช่า	15	12.20
เช่าผู้อื่นทั้งหมด	8	6.50
อัตราค่าเช่าเฉลี่ย 250 บาทต่อไร่ต่อปี		
สมาชิกสถาบันเกษตรกร		
ไม่ได้เป็นสมาชิกใด ๆ	55	44.72
เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร	19	15.45
เป็นสมาชิก ธ.ก.ส.	38	30.89
อื่น ๆ (โครงการเกษตรฟื้นฟู โครงการแก้ไขความยากจน)	11	8.94

รายได้ต่อปี

จากตารางที่ 5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 28.46 มีรายได้อยู่ในช่วง 20,001 - 40,000 บาทต่อปี รองลงมาร้อยละ 27.64 มีรายได้ มากกว่า 60,000 บาทต่อปี ร้อยละ 24.39 มีรายได้อยู่ในช่วง 40,001 - 60,000 บาทต่อปี และที่เหลือร้อยละ 19.51 เป็นเกษตรกรที่มีรายได้ต่อปี ต่ำกว่า 20,000 บาทต่อปี เกษตรกรมีรายได้สูงสุด 261,000 บาทต่อปี ต่ำสุด 4,000 บาทต่อปี โดยมีรายได้เฉลี่ย 55,725 บาทต่อปี

รายได้ของเกษตรกรแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม

รายได้จากภาคเกษตร พบว่าเกษตรกรผู้ให้ข้อมูล ร้อยละ 67.48 มีรายได้ในช่วง ต่ำกว่า 20,000 บาทต่อปี ร้อยละ 13.01 มีรายได้ในช่วง 20,001 - 40,000 บาทต่อปี ร้อยละ 8.13 เป็นกลุ่มเกษตรกรที่ไม่มีรายได้จากภาคเกษตร (เนื่องจากเกษตรกรทำการเกษตรแบบพอกินภายใน เลี้ยงสุกรเป็นแม่สุกรที่สวนไว้สำหรับบริโภคใช้งานเพื่อการศึกษาของตนเอง ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า คริวเรือนเท่านั้น ไม่ได้ทำเพื่อขาย) ร้อยละ 7.31 มีรายได้ในช่วง มากกว่า 60,000 บาทต่อปี

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีเหตุดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ร้อยละ 4.07 มีรายได้อยู่ในช่วง 40,001 - 60,000 บาทต่อปี เกษตรกรมีรายได้จากภาคเกษตรสูงสุด 160,000 บาทต่อปี ต่ำสุดคือ ไม่มีรายได้จากภาคเกษตร โดยมีรายได้จากภาคเกษตรเฉลี่ย 27,645 บาทต่อปี

รายได้จากนอกภาคเกษตร ของเกษตรกรผู้ให้ข้อมูล ร้อยละ 28.46 มีรายได้ในช่วง ต่ำกว่า 20,000 บาทต่อปี ร้อยละ 21.95 เป็นกลุ่มเกษตรกรที่ไม่มีรายได้นอกภาคเกษตร ร้อยละ 19.51 มีรายได้ในช่วง 20,001 - 40,000 บาทต่อปี ร้อยละ 16.26 มีรายได้ในช่วง มากกว่า 60,000 บาทต่อปี และร้อยละ 13.82 มีรายได้ในช่วง 40,001 - 60,000 บาทต่อปี เกษตรกรมีรายได้จากนอกภาคเกษตรสูงสุด 252,000 บาทต่อปี ต่ำสุดคือ ไม่มีรายได้จากนอกภาคเกษตร โดยมีรายได้จากนอกภาคเกษตรเฉลี่ย 28,080 บาทต่อปี ซึ่งรายได้จากนอกภาคเกษตรของเกษตรกรส่วนใหญ่มาจาก การค้าขาย การรับราชการ การรับจ้างทั่วไป เช่น งานก่อสร้าง ขับรถ และมาจากบุตรหลานที่ทำงานในต่างจังหวัด เป็นต้น

แหล่งเงินทุนทางการเกษตร

จากตารางที่ 5 พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 49.37 มีแหล่งเงินทุนทางการเกษตร เป็นของตนเอง ร้อยละ 22.78 กู้จาก ธ.ก.ส. ร้อยละ 9.49 กู้จากญาติพี่น้อง ร้อยละ 8.86 กู้จากสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 8.23 กู้จากโครงการเกษตรฟื้นฟูและโครงการแก้ไขความยากจน และร้อยละ 1.27 กู้จากธนาคารพาณิชย์

ตารางที่ 5 รายได้ต่อปี แหล่งเงินทุนทางการเกษตร

ข้อมูล	จำนวนตัวอย่าง (N = 123)	ร้อยละ
รายได้ต่อปี (บาทต่อปี)		
ต่ำกว่า 20,000	24	19.51
20,001 - 40,000	35	28.46
40,001 - 60,000	30	24.39
มากกว่า 60,000	34	27.64
รายได้ต่อปีสูงสุด 261,000 บาทต่อปี		
รายได้ต่อปีต่ำสุด 4,000 บาทต่อปี		
รายได้ต่อปีเฉลี่ย 55,725 บาทต่อปี		
รายได้จากภาคเกษตร		
ต่ำกว่า 20,000	83	67.48
20,001 - 40,000	16	13.01
40,001 - 60,000	5	4.07
มากกว่า 60,000	9	7.31
ไม่มีรายได้จากภาคเกษตร	10	8.13
รายได้จากภาคเกษตรสูงสุด 160,000 บาทต่อปี		
รายได้จากภาคเกษตรต่ำสุด ไม่มีรายได้จากภาคเกษตร		
รายได้จากภาคเกษตรเฉลี่ย 27,645 บาทต่อปี		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวนตัวอย่าง (N = 123)	ร้อยละ
รายได้จากนอกภาคเกษตร		
ต่ำกว่า 20,000	35	28.37
20,001 - 40,000	24	19.51
40,001 - 60,000	17	13.82
มากกว่า 60,000	20	16.26
ไม่มีรายได้จากนอกภาคเกษตร	27	21.95
รายได้จากนอกภาคเกษตรสูงสุด 252,000 บาทต่อปี		
รายได้จากนอกภาคเกษตรต่ำสุด ไม่มีรายได้จากนอกภาคเกษตร		
รายได้จากนอกภาคเกษตรเฉลี่ย 28,080 บาทต่อปี		
แหล่งเงินทุนทางการเกษตร (* N = 158)		
ของตนเอง	78	49.37
ญาติพี่น้อง	15	9.49
กู้สหกรณ์การเกษตร	14	8.86
กู้ ธ.ก.ส.	36	22.78
กู้ธนาคารพาณิชย์	2	1.27
อื่น ๆ (โครงการเกษตรฟื้นฟู โครงการแก้ไขความยากจน)	13	8.23

* คำตอบที่เกษตรกรตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 ปัญหา สาเหตุของการเกิดปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหาในการเกษตร

1. ปัญหาเรื่องเงินทุน

1.1 ปัญหาเรื่องเงินลงทุน

จากตารางที่ 6 พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 97.56 มีปัญหาเรื่องเงินลงทุน เกษตรกรมีปัญหาเรื่องเงินลงทุนมาก ร้อยละ 66.67 เกษตรกรมีปัญหาเรื่องเงินลงทุนปานกลาง ร้อยละ 29.17 เกษตรกรมีปัญหาเรื่องเงินลงทุนน้อย ร้อยละ 4.16 และร้อยละ 2.44 เกษตรกรไม่มีปัญหาเรื่องเงินลงทุน

1.2 สาเหตุของการเกิดปัญหา

จากตารางที่ 6 พบว่า สาเหตุของการเกิดปัญหาเรื่องเงินลงทุนในการเกษตรส่วนใหญ่มาจากการไม่มีรายได้ที่แน่นอนและมั่นคง ร้อยละ 35.96 รองลงมาการไม่มีเงินออมภายในครัวเรือน ร้อยละ 32.02 มีรายจ่ายมากกว่ารายรับ ร้อยละ 29.06 และตัวเกษตรกรไม่กล้าลงทุน ร้อยละ 2.96

1.3 แนวทางการแก้ไข

จากตารางที่ 6 พบว่า เกษตรกรมีแนวทางการแก้ไขปัญหาเรื่องเงินลงทุน โดยทำการกู้ยืมเงินลงทุนจากแหล่งเงินกู้ต่าง ๆ ร้อยละ 59.83 ทำอุตสาหกรรมภายในครัวเรือน ร้อยละ 8.55 และทำการค้าขาย ออกไปรับจ้างทั่วไปหลังฤดูกาลเก็บเกี่ยว ร้อยละ 31.62

2. ปัญหาการขาดแคลนน้ำในการเกษตร

2.1 ปัญหาการขาดแคลนน้ำในการเกษตร

จากตารางที่ 6 พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีปัญหาในการขาดแคลนน้ำในการเกษตร ร้อยละ 91.87 เกษตรกร เกษตรกรมีปัญหาการขาดแคลนน้ำในการเกษตรมาก คิดเป็นร้อยละ 48.67 เพราะเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีเงินทุนมากพอที่จะทำการขุดลอกบ่อที่มีอยู่ในพื้นที่ของตนเอง ให้มีขนาดใหญ่และมีความลึกมากกว่าเดิม เกษตรกรมีปัญหาการขาดแคลนน้ำในการเกษตรปานกลาง ร้อยละ 39.82 เกษตรกรมีปัญหาการขาดแคลนน้ำในการเกษตรน้อยร้อยละ 11.50 และร้อยละ 8.13 เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีปัญหาการขาดแคลนน้ำในการเกษตร เพราะว่าเกษตรกรในสวนนี้จะมีพื้นที่อยู่ใกล้แหล่งน้ำตามธรรมชาติเมื่อถึงฤดูฝนก็จะมีน้ำใช้ก่อนเกษตรกรที่อยู่ห่างไกลแหล่งน้ำธรรมชาติ แต่จะเห็นได้ว่าเกษตรกรที่ไม่มีปัญหาในการขาดแคลนน้ำมีจำนวนน้อยมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 สาเหตุของการเกิดปัญหา

จากตารางที่ 6 พบว่า สาเหตุของการเกิดปัญหาในการขาดแคลนน้ำส่วนใหญ่เกิดจากฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล ร้อยละ 58.55 รองลงมาพื้นที่ทำการเกษตรอยู่ห่างไกลจากแหล่งน้ำ ร้อยละ 15.03 ไม่มีระบบชลประทานในหมู่บ้าน แหล่งน้ำธรรมชาติมีปริมาณน้ำน้อยและไม่มีน้ำ ร้อยละ 14.51 และ 10.36 ตามลำดับ และบ่อน้ำที่ขุดไว้มักไม่มีน้ำและตื้นเขิน ร้อยละ 1.55

2.3 แนวทางการแก้ไข

จากตารางที่ 6 พบว่า เกษตรกรมีแนวทางการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำในการเกษตร โดยทำการขุดบ่อน้ำเฉพาะพื้นที่การเกษตรของตนเอง ร้อยละ 47.95 ใช้น้ำใต้ดินโดยการเจาะน้ำบาดาล ร้อยละ 9.59 ทำการขุดลอกลำห้วยหรือแหล่งน้ำตามธรรมชาติ ร้อยละ 8.90 และทำการขุดลอกบ่อน้ำภายในพื้นที่ของตนเอง ร้อยละ 33.56

3. ปัญหาผลผลิตตกต่ำ

3.1 ปัญหาผลผลิตตกต่ำ

จากตารางที่ 6 พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 90.24 มีปัญหาผลผลิตตกต่ำ ร้อยละ 32.43 มีปัญหาผลผลิตตกต่ำมาก ร้อยละ 54.05 มีปัญหาผลผลิตตกต่ำปานกลาง ร้อยละ 13.51 มีปัญหาผลผลิตตกต่ำน้อย และร้อยละ 9.76 เป็นเกษตรกรที่ไม่มีปัญหาผลผลิตตกต่ำ

3.2 สาเหตุของการเกิดปัญหา

จากตารางที่ 6 พบว่า สาเหตุของการเกิดปัญหาผลผลิตตกต่ำส่วนใหญ่เกิดจากโรคและแมลงระบาด ร้อยละ 34.54 ปุ๋ยเคมีและสารเคมีมีราคาแพง ร้อยละ 28.51 มีวัชพืชในพื้นที่เพาะปลูกมาก ร้อยละ 15.66 ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ร้อยละ 9.24 ขาดพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ที่มีคุณภาพ ร้อยละ 8.84 และถูกทำลายจากศัตรูพืชจำพวก นก หนู ร้อยละ 3.21 ตามลำดับ

3.3 แนวทางการแก้ไข

จากตารางที่ 6 พบว่า เกษตรกรมีแนวทางการแก้ไขปัญหาผลผลิตตกต่ำ โดยทำการปลูกพืชหมุนเวียนในพื้นที่ ร้อยละ 7.58 ใช้ปุ๋ยหมักปุ๋ยคอกแทนปุ๋ยเคมี ร้อยละ 17.93 ใช้สารเคมีปราบวัชพืชและศัตรูพืช 27.59 และร้อยละ 46.90 เกษตรกรจะทำการแก้ไขโดยการใช้แรงงานคนในการปราบวัชพืช ใช้ปุ๋ยเคมีควบคู่กับปุ๋ยคอก และไม่ทำการแก้ไขแต่อย่างใด

4. ปัญหาด้านตัวเกษตรกร

4.1 ปัญหาด้านตัวเกษตรกร

จากตารางที่ 6 พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 89.43 มีปัญหาด้านตัวเกษตรกร ร้อยละ 72.73 มีปัญหาด้านตัวเกษตรกรมาก ร้อยละ 25.45 มีปัญหาด้านตัวเกษตรกรปานกลาง มีปัญหาด้านตัวเกษตรกรน้อย ร้อยละ 1.82 และไม่มีปัญหาด้านตัวเกษตรกร ร้อยละ 10.57

4.2 สาเหตุของการเกิดปัญหา

จากตารางที่ 6 พบว่า สาเหตุของการเกิดปัญหาด้านตัวเกษตรกรส่วนใหญ่เกิดจากเกษตรกรให้ความสนใจในด้านข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรน้อยและไม่มีความกระตือรือร้นในการพัฒนาอาชีพทางการเกษตรของตนเอง ร้อยละ 55.94 เกษตรกรขาดความรู้เรื่องระบบการตลาดที่เกี่ยวกับการผลิต ร้อยละ 26.57 และเกษตรกรขาดความรู้ด้านการผลิต ร้อยละ 17.48

4.3 แนวทางการแก้ไข

จากตารางที่ 6 พบว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านตัวเกษตรกร ร้อยละ 49.23 เกษตรกรจะไม่ทำการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นแต่อย่างใด ร้อยละ 28.46 เข้าไปปรึกษากับเจ้าหน้าที่เกษตรตำบลหรือเจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอ และทำการแก้ไขโดยการเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้งเมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ มาทำการสาริดและทำการฝึกอบรมทางวิชาการในการประกอบอาชีพเกษตร ขึ้นภายในหมู่บ้านหรือหมู่บ้านใกล้เคียง ร้อยละ 22.31

5. ปัญหาด้านการตลาด

5.1 ปัญหาด้านการตลาด

จากตารางที่ 6 พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 63.41 มีปัญหาด้านการตลาด เกษตรกรมีปัญหาด้านการตลาดมาก ร้อยละ 64.10 เกษตรกรมีปัญหาด้านการตลาดปานกลาง ร้อยละ 35.90 และร้อยละ 36.59 เกษตรกรไม่มีปัญหาด้านการตลาด

5.2 สาเหตุของการเกิดปัญหา

จากตารางที่ 6 พบว่า สาเหตุของการเกิดปัญหาด้านการตลาดส่วนใหญ่มาจากเกษตรกรมีจำนวนผลผลิตไม่มาก ขาดความรู้ด้านการตลาด ร้อยละ 67.23 รองลงมา ร้อยละ 23.53 ตลาดอยู่ไกลเกินไป และร้อยละ 9.24 ถูกกดราคาพ่อค้าคนกลาง

5.3 แนวทางการแก้ไขปัญหา

จากตารางที่ 6 พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ จะไม่ทำการแก้ไขปัญหาด้านการตลาดแต่อย่างไร โดยจะทำการปล่อยให้ไปไปตามกลไกของตลาด ร้อยละ 82.35 ได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาล เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยมีการจัดหาตลาดรองรับให้ ร้อยละ 11.77 และร้อยละ 5.88 มีการแต่งตั้งผู้นำด้านการตลาด
ขึ้นในหมู่บ้าน

6. ปัญหาการขาดแคลนแรงงานในการเกษตร

6.1 ปัญหาการขาดแคลนแรงงานในการเกษตร

จากตารางที่ 6 พบว่า เกษตรกรมีปัญหาการขาดแคลนแรงงานในการเกษตร ร้อยละ 61.79 เกษตรกรมีปัญหาการขาดแคลนแรงงานในการเกษตรมาก ร้อยละ 39.47 เกษตรกรมี
ปัญหาการขาดแคลนแรงงานในการเกษตรปานกลาง ร้อยละ 47.37 เกษตรกรมีปัญหาการขาด
แคลนแรงงานในการเกษตรน้อย ร้อยละ 13.16 และเกษตรกรที่ไม่มีปัญหาการขาดแคลนแรงงาน
ในการเกษตร ร้อยละ 38.21

6.2 สาเหตุของการเกิดปัญหา

จากตารางที่ 6 พบว่า สาเหตุของการเกิดปัญหาในการขาดแคลนแรงงานส่วนใหญ่ เกิด
จากจำนวนผู้ใช้แรงงาน ภายในครอบครัวมีจำนวนไม่เพียงพอกับจำนวนพื้นที่ ร้อยละ 46.39 รอง
ลงมา ร้อยละ 41.24 สมาชิกในครอบครัวยังอยู่ในวัยเรียนหรือวัยศึกษา และร้อยละ 12.37 เกิดจาก
มีการอพยพแรงงานเข้ามาทำงานในกรุงเทพฯหรือต่างจังหวัด

6.3 แนวทางการแก้ไข

จากตารางที่ 6 พบว่า เกษตรกรมีแนวทางการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานในการ
เกษตร โดยทำการจ้างแรงงานภายในท้องถิ่นและต่างท้องถิ่นมาช่วย ร้อยละ 52.30 ทำการจ้าง
เครื่องจักรกลทางการเกษตรเข้ามาช่วย ร้อยละ 38.53 และร้อยละ 9.17 โดยการให้ผู้เช่าที่ดินและ
ขอความช่วยเหลือจากเพื่อนบ้าน

7. ปัญหาด้านที่ดิน

7.1 ปัญหาด้านที่ดิน

จากตารางที่ 6 พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 61.79 มีปัญหาด้านที่ดิน เกษตรกรมี
ปัญหาด้านที่ดินมาก ร้อยละ 34.21 เกษตรกรมีปัญหาด้านที่ดินปานกลาง ร้อยละ 46.05
เกษตรกรมีปัญหาด้านที่น้อย ร้อยละ 19.74 และร้อยละ 38.21 เกษตรกรไม่มีปัญหาด้านที่ดิน

7.2 สาเหตุของการเกิดปัญหา

ผลจากตารางที่ 6 พบว่า สาเหตุของการเกิดปัญหาด้านที่ดินส่วนใหญ่เกิดจากพื้นที่มีสภาพ
เป็นที่ดอนหรือเป็นที่ราบสูง ที่ไม่สามารถกักเก็บน้ำได้ จึงมีผลทำให้ผลผลิตข้าวที่ได้ค่อนข้างต่ำ
ร้อยละ 53.10 พื้นที่มีสภาพเป็นที่ลุ่มหรือเป็นที่ราบลุ่มตามบริเวณร่องน้ำ ซึ่งทำให้การระบายน้ำ
ไม่ทั่วถึงกัน อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ออกจากพื้นที่ได้ยาก จึงส่งผลให้เกิดปัญหาน้ำท่วมในนาข้าวได้ง่ายในช่วงฤดูฝน และทำให้เกิดความเสียหายแก่ข้าวได้ ร้อยละ 12.39 ดินมีคุณภาพต่ำเนื่องจากเป็นดินเค็ม ร้อยละ 6.20 ดินมีคุณภาพต่ำเนื่องจากเป็นดินเปรี้ยว ร้อยละ 2.65 และดินมีคุณภาพต่ำเนื่องจากมีสภาพเป็นดินทราย มีหินกรวดปะปน ร้อยละ 25.66

7.3 แนวทางการแก้ไขปัญหา

ผลจากตารางที่ 6 พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 90.00 จะไม่ทำการแก้ไขปัญหาด้านที่ดินแต่อย่างใด ร้อยละ 5.00 ทำการแก้ไขโดยการหาพันธุ์พืชที่เหมาะสมกับสภาพของที่ดินมาเพาะปลูก และหันมาทำการเกษตรแบบไร่นาสวนผสม ร้อยละ 5.00

ตารางที่ 6 ปัญหาเรื่องเงินลงทุน ปัญหาการขาดแคลนน้ำในการเกษตร ปัญหาการผลิตคั่ว
ปัญหาด้านตัวเกษตรกร ปัญหาด้านการตลาด ปัญหาการขาดแคลนแรงงานในการเกษตร ปัญหา
ด้านที่ดิน

ลำดับที่	ข้อมูล	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ
1	ปัญหาเรื่องเงินลงทุน (N = 123)		
	ไม่มี	3	2.44
	มี	120	97.56
	- มาก	80	66.67
	- ปานกลาง	35	29.17
	- น้อย	5	4.16
	สาเหตุเกิดจาก (* N = 203)		
	- ไม่มีรายได้นั่นนอนและมั่นคง	73	35.96
	- ไม่มีเงินออมภายในครัวเรือน	65	32.02
	- มีรายจ่ายมากกว่ารายรับ	59	29.06
	- ตัวเกษตรกร ไม่กล้าลงทุน	6	2.96
	แนวทางการแก้ไข (* N = 117)		
	- ทำการกู้ยืมเงินลงทุน		
	จากแหล่งเงินกู้ต่าง ๆ	70	59.83
	- ทำการค้าขาย		
	ออกไปรับจ้างทั่วไป	37	31.62
	- มีการทำอุตสาหกรรม		
	ภายในครัวเรือน	10	8.55

* คำตอบที่เกษตรกรตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อมูล	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ
2	ปัญหาการขาดแคลนน้ำในการเกษตร (N = 123)		
	ไม่มี	10	8.13
	มี	113	91.87
	- มาก	55	48.67
	- ปานกลาง	45	39.82
	- น้อย	13	1.50
	สาเหตุเกิดจาก (*N = 193)		
	- เกิดจากฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล	113	58.55
	- พื้นที่ทำการเกษตรอยู่ห่างไกลจากแหล่งน้ำ	29	15.03
	- ไม่มีระบบชลประทานในหมู่บ้าน	28	14.51
	- แหล่งน้ำตามธรรมชาติมีปริมาณน้อยและไม่มีน้ำ	20	10.36
	- บ่อน้ำที่ขุดไว้มักไม่มีน้ำและตื้นเขิน	3	1.55
	แนวทางการแก้ไข (*N = 146)		
	- ทำการขุดบ่อน้ำเฉพาะพื้นที่การเกษตรของตนเอง	70	47.95
	- ทำการขุดลอกบ่อน้ำภายในพื้นที่ของตนเอง	49	33.56
	- ใช้น้ำใต้ดินโดยทำการเจาะน้ำบาดาล	14	9.59
	- ทำการขุดลอกลำห้วยหรือแหล่งน้ำตามธรรมชาติ	13	8.90

* คำตอบที่เกษตรกรตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อมูล	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ
3	ปัญหาผลผลิตตกต่ำ (N = 123)		
	ไม่มี	12	9.76
	มี	111	90.24
	- มาก	36	32.43
	- ปานกลาง	60	54.05
	- น้อย	15	13.51
	สาเหตุเกิดจาก (*N = 294)		
	- โรคและแมลงระบาด	86	34.54
	- ปุ๋ยเคมีและสารเคมีมีราคาแพง	71	28.51
	- มีวัชพืชในพื้นที่เพาะปลูกมาก	39	15.66
	- ดินขาดความอุดมสมบูรณ์	23	9.24
	- ขาดพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ ที่มีคุณภาพ	22	8.84
	- ถูกทำลายจากศัตรูพืชจำพวกนก,หนู	8	3.21
	แนวทางการแก้ไข (*N = 145)		
	- ใช้แรงงานคนในการปราบวัชพืช ใช้ปุ๋ยเคมีควบคู่กับปุ๋ยหมัก และไม่ทำการแก้ไข	68	46.90
	- ใช้สารเคมีปราบวัชพืชและศัตรูพืช	40	27.59
	- ใช้ปุ๋ยหมักปุ๋ยคอกแทนปุ๋ยเคมี	26	17.93
	- ทำการปลูกพืชหมุนเวียนในพื้นที่	11	7.58

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 * คำตอบที่เกษตรกรตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีเหตุดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อมูล	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ
4	ปัญหาด้านตัวเกษตรกร (N = 123)		
	ไม่มี	13	10.57
	มี	110	89.43
	- มาก	80	72.73
	- ปานกลาง	28	25.45
	- น้อย	2	1.82
	สาเหตุเกิดจาก (*N = 143)		
	- เกษตรกรให้ความสนใจในด้านข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรน้อย และ ไม่มีความกระตือรือร้นในการพัฒนาอาชีพทางการเกษตรของตนเอง	80	55.94
	- เกษตรกรขาดความรู้เรื่องระบบการตลาดที่เกี่ยวกับผลผลิต	38	26.57
	- เกษตรกรขาดความรู้ด้านการผลิต	25	17.48
	แนวทางการแก้ไข (*N = 130)		
	- ไม่ทำการแก้ไขแต่อย่างใด	64	49.23
	- เข้าไปปรึกษาเจ้าหน้าที่เกษตรตำบลหรือเจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอ	37	28.46
	- เข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้งเมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐมาทำการสาธิตและทำการฝึกอบรมทางวิชาการในการประกอบอาชีพเกษตรขึ้นภายในหมู่บ้านหรือหมู่บ้านใกล้เคียง	29	22.31

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนเวลาสำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้เผยแพร่หรือใช้ซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต
 * คำตอบที่เกษตรกรตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อมูล	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ
5	ปัญหาด้านการตลาด (N = 123)		
	ไม่มี	45	36.59
	มี	78	63.41
	- มาก	50	64.10
	- ปานกลาง	28	35.90
	สาเหตุเกิดจาก (*N = 119)		
	- มีผลผลิตไม่มาก		
	ขาดความรู้เรื่องตลาด	80	67.23
	- ตลาดอยู่ไกลเกินไป	28	23.53
	- ถูกกดราคาจากพ่อคนกลาง	11	9.24
	แนวทางการแก้ไข (*N = 85)		
	- ไม่ทำการแก้ไขแต่อย่างใดโดย		
	จะทำการปล่อยให้ผ่านไป		
	ตามกลไกของตลาด	70	82.35
	- ได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาล		
	โดยมีการจัดหาตลาดรองรับให้	10	1.77
	- มีการแต่งตั้งผู้นำด้านการตลาด		
	ขึ้นในหมู่บ้าน	5	5.88

* คำตอบที่เกษตรกรตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อมูล	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ
6	ปัญหาการขาดแคลนแรงงานในการเกษตร (N = 123)		
	ไม่มี	47	38.21
	มี	76	61.79
	- มาก	30	39.47
	- ปานกลาง	36	47.37
	- น้อย	10	13.16
	สาเหตุเกิดจาก (*N = 97)		
	- จำนวนผู้ใช้แรงงานภายใน ครอบครัวมีจำนวนไม่ เพียงพอกับจำนวนพื้นที่	45	46.39
	- สมาชิกในครอบครัว ยังอยู่ในวัยเรียน หรือวัยศึกษา	40	41.24
	- เกิดจากมีการอพยพแรงงาน เข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ หรือต่างจังหวัด	12	12.37
	แนวทางการแก้ไข (*N = 109)		
	- ทำการจ้างแรงงานภายใน ในท้องถิ่นและต่างท้องถิ่น มาช่วย	57	52.30
	- ทำการจ้างเครื่องจักรกล ทางการเกษตรเข้ามาช่วย	42	38.53
	- ให้ผู้อื่นเช่าที่ดิน ขอความ ช่วยเหลือจากเพื่อนบ้าน	10	9.17

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้สอนเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 * คำตอบที่เกษตรกรตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อมูล	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ
7	ปัญหาด้านที่ดิน (N = 123)		
	ไม่มี	47	38.21
	มี	76	61.79
	- มาก	26	34.21
	- ปานกลาง	35	46.05
	- น้อย	15	19.74
	สาเหตุเกิดจาก (*N = 113)		
	- พื้นที่มีสภาพเป็นที่ดอนหรือที่ราบสูง	60	53.10
	- ดินมีคุณภาพต่ำเนื่องจากมีสภาพเป็นดินทราย		
	มีหินกรวดปะปน	29	25.66
	- พื้นที่มีสภาพเป็นที่ลุ่มหรือที่ราบลุ่มตามร่องน้ำ	14	12.39
	- ดินมีคุณภาพต่ำเนื่องจากเป็นดินเค็ม	7	6.20
	- ดินมีคุณภาพต่ำเนื่องจากเป็นดินเปรี้ยว	3	2.65
	แนวทางการแก้ไข (*N = 80)		
	- ไม่ทำการแก้ไขแต่อย่างใด	72	90.00
	- หาพันธุ์พืชที่เหมาะสมกับสภาพของที่ดินมาเพาะปลูก	4	5.00
	- หันมาทำการเกษตรแบบไร่นาสวนผสม	4	5.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 * คำตอบที่เกษตรกรตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีเหตุดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3 ลำดับความสำคัญของปัญหา และลำดับความสำคัญเร่งด่วนของปัญหาในการแก้ไข ปัญหาของพื้นที่ตำบลป่าโมง อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี จากมากไปหาน้อย

ลำดับความสำคัญของปัญหา

ลำดับความสำคัญของปัญหาที่เกษตรกรในพื้นที่ตำบลป่าโมง อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี ประสบปัญหาจากมากไปหาน้อยมีดังนี้

1. ปัญหาเรื่องเงินลงทุน

จากตารางที่ 7 พบว่ามีเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 120 ราย มีปัญหาเรื่องเงินลงทุน คิดเป็นร้อยละ 97.56 ซึ่งมีสาเหตุส่วนใหญ่มาจากการที่เกษตรกรไม่มีรายได้ที่แน่นอน และมั่นคง ร้อยละ 35.96 เกษตรกรจะทำการแก้ไขปัญหา โดยทำการกู้ยืมเงินลงทุนจากแหล่งเงินกู้ต่าง ๆ เป็นส่วนมาก ร้อยละ 59.83

2. ปัญหาการขาดแคลนน้ำในการเกษตร

จากตารางที่ 7 พบว่ามีเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 113 ราย ที่มีปัญหาการขาดแคลนน้ำในการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 91.87 ซึ่งมีสาเหตุของการเกิดปัญหาส่วนมากจะมาจากการที่ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล ร้อยละ 58.55 การแก้ไขปัญหของเกษตรกรส่วนใหญ่จะทำการแก้ไขปัญหา โดยทำการขุดบ่อน้ำเฉพาะพื้นที่ของตนเอง ร้อยละ 47.95

3. ปัญหาผลผลิตตกต่ำ

จากตารางที่ 7 พบว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 111 ราย ที่มีปัญหาด้านผลผลิตตกต่ำ คิดเป็นร้อยละ 90.24 ซึ่งมีสาเหตุมาจากการเกิดโรคและแมลงระบาดเป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 34.54 แต่ส่วนมากเกษตรกร ร้อยละ 46.90 จะไม่ทำการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นแต่อย่างใด มีบางส่วนที่ทำการแก้ไขบ้างแต่ไม่ค่อยจริงจังเท่าที่ควรนัก

4. ปัญหาด้านตัวเกษตรกร

จากตารางที่ 7 จากการสัมภาษณ์เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 123 ราย พบว่ามีเกษตรกรจำนวน 110 ราย ที่มีปัญหาทางด้านตัวเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 89.43 ซึ่งสาเหตุของการเกิดปัญหาส่วนใหญ่ มาจากการที่เกษตรกรให้ความสนใจในด้านข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรน้อย เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และไม่มีภาวะกระตือรือร้นในการพัฒนาอาชีพทางการเกษตรของตนเองร้อยละ 55.94 และส่วนมากเกษตรกรมักจะไม่ทำการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ร้อยละ 49.23

5. ปัญหาด้านการตลาด

จากตารางที่ 7 พบว่ามีเกษตรกรจำนวน 78 ราย ที่มีปัญหาทางด้านการตลาด คิดเป็นร้อยละ 63.41 ซึ่งมีสาเหตุมาจากเกษตรกรเองมีผลผลิตไม่มากพอที่จะขาย และไม่มีความรู้ในเรื่องการตลาด ร้อยละ 67.23 การศึกษาครั้งนี้พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 82.35 ไม่ทำการแก้ไขปัญหาแต่อย่างใด ได้แก่ปล่อยให้เป็นไปตามกลไกของตลาดเป็นส่วนใหญ่

6. ปัญหาการขาดแคลนแรงงานในการเกษตร

จากตารางที่ 7 พบว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 76 ราย คิดเป็นร้อยละ 61.79 ที่มีปัญหาการขาดแคลนแรงงานในการเกษตร สาเหตุของการเกิดปัญหาส่วนใหญ่จะมาจาก จำนวนผู้ใช้แรงงานภายในครอบครัว มีจำนวนไม่เพียงพอกับจำนวนพื้นที่ ร้อยละ 46.39 เกษตรกรทำการแก้ไขปัญหาโดยทำการจ้างแรงงานภายในท้องถิ่น และต่างท้องถิ่นมาช่วย ร้อยละ 52.30

7 ปัญหาด้านที่ดิน

จากตารางที่ 7 พบว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 76 ราย คิดเป็นร้อยละ 61.79 มีปัญหาด้านที่ดิน ที่มีสาเหตุเกิดมาจากพื้นที่มีสภาพเป็นที่ดอนหรือมีพื้นที่เป็นที่ราบสูง ที่ไม่สามารถกักเก็บน้ำได้ จึงมีผลทำให้ผลผลิตข้าวที่ได้ค่อนข้างต่ำ ร้อยละ 53.10 และการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 90.00 คือการไม่แก้ไขปัญหาแต่อย่างใด

ตารางที่ 7 ลำดับความสำคัญของปัญหาที่เกษตรกรตำบลป่าโมง อำเภอเขษุม จังหวัดอุบลราชธานี ประสบปัญหาจากมากไปหาน้อย

ปัญหา (N = 123)	ผลการศึกษา			
	ไม่มีปัญหา		มีปัญหา	
	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ
เรื่องเงินลงทุน	3	2.44	120	97.56
การขาดแคลนน้ำ	10	8.13	113	91.87
ผลผลิตตกต่ำ	12	9.76	111	90.24
ด้านตัวเกษตรกร	13	10.57	110	89.43
ด้านการตลาด	45	36.59	78	63.41
การขาดแคลนแรงงาน	47	38.21	76	61.79
ด้านที่ดิน	47	38.21	76	61.79

ที่มา : จากตารางที่ 6

ลำดับความสำคัญเร่งด่วนของปัญหา

ลำดับความสำคัญเร่งด่วนของปัญหาในการแก้ไขปัญหา จากมากไปหาน้อย ของพื้นที่ตำบลป่าโมง อำเภอเขษุม จังหวัดอุบลราชธานี มีดังนี้

1. ปัญหาด้านตัวเกษตรกร

จากตารางที่ 8 พบว่ามีเกษตรกรจำนวน 110 ราย มีปัญหาด้านตัวเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 89.43 โดยมีเกษตรกรจำนวน 80 ราย ที่มีปัญหาด้านตัวเกษตรกรมาก คิดเป็นร้อยละ 72.73 ซึ่งถือเป็นปัญหาที่เร่งด่วนที่จำเป็นจะต้องทำการแก้ไข โดยด่วนเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาอาชีพทางด้านอื่น ๆ อีกต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ปัญหาเรื่องเงินลงทุน

จากตารางที่ 8 พบว่ามีเกษตรกรจำนวน 120 ราย มีปัญหาในเรื่องเงินลงทุน คิดเป็นร้อยละ 97.56 โดยมีเกษตรกรจำนวน 80 ราย คิดเป็นร้อยละ 66.67 ที่มีปัญหาเรื่องเงินลงทุนมาก ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นปัญหาที่สำคัญอีกปัญหาหนึ่ง ที่ควรจะทำการศึกษาแก้ไขปัญหามาโดยด่วนรองลงมาจากปัญหาด้านตัวเกษตรกร เนื่องจากเงินลงทุนเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญต่อการพัฒนาอาชีพทางการเกษตร

3. ปัญหาด้านการตลาด

จากตารางที่ 8 พบว่ามีเกษตรกรจำนวน 78 ราย มีปัญหาทางด้านการตลาด คิดเป็นร้อยละ 63.41 โดยมีเกษตรกรจำนวน 50 ราย ที่มีปัญหาด้านการตลาดมาก คิดเป็นร้อยละ 64.10 ร้อยละ 38.90 มีปัญหาด้านการตลาดปานกลาง

4. ปัญหาการขาดแคลนน้ำในการเกษตร

จากตารางที่ 8 พบว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 113 ราย ร้อยละ 91.87 มีปัญหาการขาดแคลนน้ำในการเกษตร โดยมีเกษตรกรจำนวน 55 ราย มีปัญหาการขาดแคลนน้ำในการเกษตรมาก คิดเป็นร้อยละ 48.67 มีปัญหาการขาดแคลนน้ำในการเกษตรปานกลาง ร้อยละ 39.82 และร้อยละ 11.50 มีปัญหาการขาดแคลนน้ำในการเกษตรน้อย

5. ปัญหาการขาดแคลนแรงงานในการเกษตร

จากตารางที่ 8 ผลจากการสัมภาษณ์เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 123 ราย พบว่ามีเกษตรกรที่ตอบว่ามีปัญหาการขาดแคลนแรงงานในการเกษตรจำนวน 76 ราย คิดเป็นร้อยละ 61.79 โดยมีเกษตรกรจำนวน 30 ที่ตอบว่ามีปัญหาการขาดแคลนแรงงานในการเกษตรมาก คิดเป็นร้อยละ 39.47 ร้อยละ 47.37 มีปัญหาการขาดแคลนแรงงานในการเกษตรปานกลาง และร้อยละ 13.16 มีปัญหาการขาดแคลนแรงงานในการเกษตรน้อย

6. ปัญหาผลผลิตตกต่ำ

จากตารางที่ 8 พบว่ามีเกษตรกรจำนวน 111 ราย คิดเป็นร้อยละ 90.24 มีปัญหาผลผลิตตกต่ำ โดยมีเกษตรกรจำนวน 36 ราย คิดเป็นร้อยละ 32.43 ที่มีปัญหาผลผลิตตกต่ำมาก ร้อยละ 54.05 มีปัญหาผลผลิตตกต่ำปานกลาง และร้อยละ 13.50 ที่ตอบว่ามีปัญหาผลผลิตตกต่ำน้อย เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. ปัญหาด้านที่ดิน

จากตารางที่ 8 พบว่ามีเกษตรกรจำนวน 76 ราย คิดเป็นร้อยละ 61.79 มีปัญหาด้านที่ดิน โดยมีเกษตรกรจำนวน 26 ราย มีปัญหาด้านที่ดินมาก คิดเป็นร้อยละ 34.21 มีปัญหาด้านที่ดินปานกลาง ร้อยละ 46.05 และร้อยละ 19.74 มีปัญหาด้านที่ดินน้อย

ตารางที่ 8 ลำดับความสำคัญเร่งด่วนของปัญหาในการแก้ไขปัญหาของ พื้นที่ตำบลป่าโมง อำเภอดงหลวง จังหวัดอุบลราชธานี จากมากไปหาน้อย

ปัญหา	ผลการศึกษา					
	มาก		ปานกลาง		น้อย	
	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ	N	ร้อยละ
ด้านตัวเกษตรกร (N = 110)	80	72.73	28	25.45	2	1.82
เรื่องเงินลงทุน (N = 120)	80	66.67	35	29.17	5	4.16
ด้านการตลาด (N = 78)	50	64.10	28	35.90	0	0.00
การขาดแคลนน้ำ (N = 113)	55	48.67	45	39.82	13	11.50
การขาดแคลนแรงงาน (N = 76)	30	39.47	36	47.37	10	13.16
ผลผลิตตกต่ำ (N = 111)	36	32.43	60	54.05	15	13.51
ด้านที่ดิน (N = 76)	26	32.21	35	46.05	15	19.74

ที่มา : จากตารางที่ 6

จากผลการศึกษาปัญหาการทำการเกษตรของเกษตรกรในพื้นที่ตำบลป่าโมง อำเภอดุสิต จังหวัดอุบลราชธานี พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ที่ให้ข้อมูลมีอายุอยู่ในช่วง 32 - 44 ปี ซึ่งเป็นวัยทำงาน และมีประสบการณ์ในการทำการเกษตร ส่วนเกษตรกรที่มีอายุต่ำกว่า 19 ปี จะไม่มีแสดงให้เห็นว่าเขาวงชนรุ่นใหม่ให้ความสำคัญกับอาชีพเกษตรกรรมน้อยลง หากเป็นเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ ในอนาคตอาชีพทางการเกษตรต้องตกอยู่ในภาวะคับขันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ในขณะที่เดียวกันเกษตรกรส่วนใหญ่ที่ให้ข้อมูลก็ได้รับการศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาเท่านั้น ทำให้เป็นปัญหาและอุปสรรคในการถ่ายทอดเทคโนโลยีสมัยใหม่ ซึ่งเกษตรกรในพื้นที่ยังมีการประกอบการเกษตร ด้วยการใช้แรงงานคนภายในครัวเรือนอยู่เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การใช้แรงงานในภาคการเกษตรขาดประสิทธิภาพ เกษตรกรจะมีการจ้างเครื่องจักรทางการเกษตรเข้ามาช่วยบ้างก็บางฤดูกาลเท่านั้น เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่มีฐานะยากจน และเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้เกษตรกรไม่สามารถทำการพัฒนาอาชีพทางการเกษตรของตนเองได้ จึงส่งผลให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ทางด้านการเกษตร

ในด้านปัญหาทางการเกษตร พบว่าปัญหาที่เกษตรกรประสบส่วนใหญ่ในด้านการผลิตคือการขาดเงินลงทุน การขาดน้ำในการเกษตรในฤดูแล้ง ขาดความรู้เรื่องการตลาด ขาดความรู้ด้านการผลิต ผลผลิตในการทำนาต่ำ พื้นที่มีลักษณะไม่ราบเรียบ ปัจจัยการผลิตมีราคาแพง และขาดแรงงานในการทำการเกษตร ซึ่งผลที่ได้ปรากฏออกมามีความใกล้เคียงกับผลการศึกษาของสำนักงานเกษตรอำเภอเดชอุดม (2535) และบุญชัย ชาวชัยนาท (2539) ทำให้ผลที่ได้นั้นมีความน่าเชื่อถือได้มากยิ่งขึ้น

จากปัญหาที่เกษตรกรในพื้นที่ตำบลป่าโมง อำเภอดุสิต จังหวัดอุบลราชธานี ประสบอยู่นั้นพบว่า มีปัญหาที่จะต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนคือ ปัญหาด้านตัวเกษตรกร , ปัญหาเรื่องเงินลงทุน , ปัญหาด้านการตลาด , ปัญหาการขาดแคลนแรงงาน , ปัญหาผลผลิตตกต่ำ และปัญหาด้านที่ดิน ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

(Summary and Recommendation)

สรุปผลการศึกษา (Summary)

การวิจัยเรื่องการศึกษาปัญหาในการทำการเกษตรพื้นที่ตำบลป่าโมง อำเภอดงหลวง จังหวัดอุบลราชธานี มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัญหาในการทำการเกษตรในพื้นที่ตำบลป่าโมง อำเภอดงหลวง จังหวัดอุบลราชธานี
2. เพื่อศึกษาถึงสาเหตุของการเกิดปัญหา และแนวทางการแก้ไขในการพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ตำบลป่าโมง อำเภอดงหลวง จังหวัดอุบลราชธานี
3. เพื่อศึกษาถึงระดับความสำคัญของปัญหาในการทำการเกษตรในพื้นที่ตำบลป่าโมง อำเภอดงหลวง จังหวัดอุบลราชธานี

ผู้ให้ข้อมูลเป็นเกษตรกรที่ประกอบอาชีพทางการเกษตรในพื้นที่ตำบลป่าโมง อำเภอดงหลวง จังหวัดอุบลราชธานี โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 25 เปอร์เซ็นต์ จากจำนวนเกษตรกรผู้ทำการเกษตรทั้งหมด 494 ราย ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่าง 123 ราย เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสัมภาษณ์ โดยทำการรวบรวมข้อมูลในการวิเคราะห์และวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติในช่วง เดือนธันวาคม 2540 - มีนาคม 2541

จากสภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ยคือ 40 ปี อายุสูงสุด 70 ปี อายุต่ำสุด 19 ปี ระดับการศึกษาของเกษตรกรเกินครึ่งหนึ่ง จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 5 คน ต่อครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครอบครัวสูงสุด 13 คน จำนวนสมาชิกในครอบครัวต่ำสุด 2 คน และมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเพื่อการเกษตรกรรมเฉลี่ย 2 คนต่อครัวเรือน มีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 25 ไร่ต่อครัวเรือน จำนวนผลผลิตข้าวที่ได้ต่อปีเฉลี่ย 237.50 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี มีที่ดินที่ใช้ทำการเกษตรส่วนใหญ่เป็นของตนเองมีเช่าบางส่วน เสียค่าเช่าเฉลี่ยไร่ละ 250 บาทต่อปี และเกษตรกร ร้อยละ 44.72 ไม่ได้เป็นสมาชิกของสถาบันเกษตรกรใดเลย รายได้ต่อปีเฉลี่ย 55,725 บาทต่อปี รายได้ต่อปีสูงสุด 261,000 บาทต่อปี ต่ำสุด 4,000 บาทต่อปี โดยมีรายได้จากภาคเกษตรเฉลี่ย 27,645 บาทต่อปี มีรายได้จากนอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 28,080 บาทต่อปี แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการเกษตรส่วนใหญ่เป็นของตนเอง

ไม่วารณใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีเหตุดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการศึกษาถึงปัญหา สาเหตุของการเกิดปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหาในการเกษตรของเกษตรกรในพื้นที่ตำบลป่าโมง อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งผลจากการศึกษาพบว่า ปัญหาที่เกษตรกรประสบกับปัญหาจากมากไปหาน้อยได้แก่ 1. ปัญหาเรื่องเงินลงทุน คิดเป็นร้อยละ 97.56, 2. ปัญหาการขาดแคลนน้ำในการเกษตรคิดเป็นร้อยละ 91.87, 3. ปัญหาผลผลิตตกต่ำคิดเป็นร้อยละ 90.24, 4. ปัญหาด้านตัวเกษตรกรคิดเป็นร้อยละ 89.43, 5. ปัญหาด้านการตลาดคิดเป็นร้อยละ 63.41, 6. ปัญหาการขาดแคลนแรงงานในการเกษตรคิดเป็นร้อยละ 61.79, 7. ปัญหาด้านที่คิดเป็นร้อยละ 61.79

สำหรับความเร่งด่วนของปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไข เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางการเกษตรบริเวณพื้นที่ตำบลป่าโมง อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี โดยเรียงจากความสำคัญเร่งด่วนของปัญหาจากมากไปหาน้อยได้แก่ 1. ปัญหาด้านตัวเกษตรกร, 2. ปัญหาเรื่องเงินลงทุน, 3. ปัญหาด้านการตลาด, 4. ปัญหาการขาดแคลนน้ำในการเกษตร, 5. ปัญหาการขาดแคลนแรงงานในการเกษตร, 6. ปัญหาผลผลิตตกต่ำ, 7. ปัญหาด้านที่ดิน

ข้อเสนอแนะ (Recommendation)

จากผลการศึกษารั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานเกษตรอำเภอเดชอุดม กรมส่งเสริมการเกษตรและเจ้าหน้าที่เกษตรตำบลป่าโมง ตามลำดับความสำคัญเร่งด่วนของปัญหาในการแก้ไขปัญหาดัง ๆ ที่เกิดขึ้นดังนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาอาชีพการเกษตรต่อไป

1. ควรมีการพาเกษตรกรไปศึกษางานจากเกษตรกรหลาย ๆ รูปแบบตามสถานที่ต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นให้เกษตรกรมีความกระตือรือร้น
2. ควรส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ทางการผลิต และการตลาดตามหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน
3. ควรส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มกันขึ้น เพื่อทำอุตสาหกรรมภายในหมู่บ้าน เช่น การรับจ้างเย็บผ้าโหล การทอผ้า การจักสาน และการเจียรในพลอย แก่เกษตรกร โดยทำการประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ เอกชน และรัฐวิสาหกิจ ให้ตั้งเอาอุตสาหกรรมขนาดย่อมเข้าในหมู่บ้าน เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรหลังฤดูกาลเก็บเกี่ยว
4. ส่งเสริมให้เกษตรกรทำการเกษตรแบบไร่นาสวนผสม
5. ส่งเสริมให้มีการวางแผนทางการตลาด โดยทำการประชุมชี้แจงให้คำแนะนำในการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

6. ส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มผู้ผลิต เพื่อสร้างอำนาจในการขายผลผลิต
 เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งศูนย์กลางเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับราคาสผลผลิตทางการเกษตร ในเขตอำเภอ
8. ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่มผู้ปลูกพืชตลอดปี โดยใช้น้ำใต้ดิน
9. ควรส่งเสริมและเสนอทางเลือกใหม่ในการประกอบอาชีพทางการเกษตร ให้เกษตรกรทำการเกษตรที่มีการใช้น้ำน้อย เช่น การเพาะเห็ด และการเลี้ยงสัตว์จำพวก เป็ด ไก่ เป็นต้น
10. ควรส่งเสริมให้เกษตรกร หันมาทำการเกษตรแบบพึ่งธรรมชาติเข้ามาช่วยในการลดการระบาดของโรคและแมลง
11. ส่งเสริมให้เกษตรกรทำการปลูกพืชหมุนเวียนในพื้นที่เพาะปลูก โดยเน้นพืชตระกูลถั่วเป็น เพื่อเป็นการเพิ่มธาตุอาหารในดิน
12. ส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มกันขึ้น เพื่อทำปุ๋ยหมักไว้ใช้ในการเกษตรในแต่ละหมู่บ้าน เพื่อใช้ทดแทนปุ๋ยเคมีที่มีราคาแพง
13. ควรส่งเสริมให้เกษตรกรหันมาทำการเกษตรแบบผสมผสานให้มากขึ้นกว่าเดิม
14. ควรส่งเสริมให้เกษตรกรรู้จักวิธีการแก้ไขปัญหาเมื่อเกิดปัญหาดินเค็ม ดินเปรี้ยว

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป (Recommendation for Future Study)

ในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรขยายขอบเขตของการศึกษาให้กว้างขึ้น เช่น อำเภอ จังหวัด เพื่อให้ทราบว่าเกษตรกรประสบปัญหาอะไร ทำการแก้ไขปัญหาอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ในการช่วยเหลือและแก้ไขต่อไป และก่อนที่จะดำเนินการเก็บข้อมูลควรมีการแจ้งให้เกษตรกรทราบล่วงหน้าก่อน เพื่อให้ง่ายต่อการเก็บข้อมูล

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการเกษตร .2528. หลักและวิธีการวิจัยทางส่งเสริมการเกษตร. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดการพิมพ์.

กองบรรณธิการ. 2534. “สรุปผลการสัมมนาเรื่องการเกษตรไทยกับการค้าเกษตรในตลาดโลก”.
วารสารเศรษฐศาสตร์เกษตร. 10(2) : 94 - 98

ชัยชาญ มณีบุษย์. 2523. การศึกษาการยอมรับวิทยาการแผ่นดินใหม่เกี่ยวกับการปลูกข้าวของเกษตรกร ตำบลท่าบ่อ อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร

ทัศนีย์ สิริวรรณ. 2522. ผลกระทบของการใช้น้ำชลประทานที่มีต่อการยอมรับวิทยาการแผ่นดินใหม่ของเกษตรกรในเขตโครงการชลประทานพิบูลย์โลก. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ

ธวัชชัย นาคะบุตร. 2522. การศึกษาปัญหาและอุปสรรคบางประการที่เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสมในการปลูกข้าวของเกษตรกรชั้นนำ เขตโครงการลำพระเพลิง อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร

บุญชัย ชาวชัยนาท. 2539. การศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการทำนาของเกษตรกรในตำบลหนองอ้อ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี. ปัญหาพิเศษระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร

ปรัชญา เวสารัชช์และคณะ.2527. ปัญหาการพัฒนาชนบทไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

พาณิชย์ ทินนิมิตร. 2527. หลักการเกษตร. กรุงเทพมหานคร : เกษตรไทย.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วีรวรรณ ญาณพันธ์. 2530. หลักการศึกษาศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาเกษตรศาสตร์
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิทยาลัยครูพระนคร

ศานิต แก้วเฮียน และศรันย์ วรรณจักริยา .2535. “ต้นทุนผลตอบแทนและปัญหาการผลิต
ถั่วลิสง”.วารสารเศรษฐศาสตร์เกษตร. 10(1) : 24 - 25

สัมพันธ์ เตชะอริก และคณะ. 2538. เกษตรผสมผสาน. กรุงเทพมหานคร : เจริญวิทย์การพิมพ์.

สำนักงานเกษตรอำเภอเดชอุดม. 2535. แนวทางและแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลป่าโมง
อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี.

สำนักงานเกษตรอำเภอเดชอุดม. 2535. แนวทางและแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ อำเภอ
เดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี.

แสวง กุลทองคำ และคณะ. 2523. คู่มือเกษตรกร. กรุงเทพมหานคร : บริษัทเอส. เอ็ม. เอ็ม.
จำกัด.

สังศรี มหาสวัสดิ์ และคณะ. 2526. การพัฒนาการเกษตร. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช.

สุชาติ ณ ลำพูน. 2525. ความต้องการการใช้เทคโนโลยีการทำนาในฤดูนาปีของเกษตรกร
ตำบลขี้เหล็ก ตำบลบ้านเป้า อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร

สุรพล ชลดำรงค์กุล. 2530. โรคสัตว์เศรษฐกิจ. กรุงเทพมหานคร : พี. เอลิฟวิ้ง จำกัด

ไสว เพ็งมาก. 2523. ปัญหาการเพิ่มผลผลิตการทำนาปรังในตำบลตะเคียนชะ อำเภอรโนด
จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อรุณ จันทน์โอ. 2526. การเกษตรปัจจุบันและอนาคต. กรุงเทพมหานคร : คณะเกษตร
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวกที่ 1

ข้อมูลโดยทั่วไปของตำบลป่าโมง อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

ประวัติตำบล

ความเป็นมาของตำบลป่าโมง พื้นเพเดิมของชาวบ้าน ส่วนใหญ่ย้ายมาจากอำเภอม่วงสามสิบ อำเภอเชียงใน อำเภวารินชำราบ และอำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี ภาษาของราษฎรตำบลป่าโมงที่ใช้สื่อสารภาษาถิ่นส่วนใหญ่จะใช้ภาษา “อีสานประจำท้องถิ่น”

ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลป่าโมงเป็นตำบลที่ตั้งอยู่ที่พื้นที่ 55 ตารางกิโลเมตร ห่างจากตัวอำเภอเดชอุดม 11 กิโลเมตร และมีอาณาเขตดังนี้
ทิศเหนือ ติดตำบลนาสว่าง อำเภอเดชอุดม
ทิศใต้ ติดตำบลนาเจริญ และตำบลเมืองเดช อำเภอเดชอุดม
ทิศตะวันออก ติดตำบลนาเรือง อำเภอเดชอุดม
ทิศตะวันตก ติดตำบลสระสมิง อำเภวารินชำราบ

การปกครอง

ตำบลป่าโมง แบ่งการปกครองออกเป็น 8 หมู่บ้านดังนี้คือ

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน
1	บ้านป่าโมงใหญ่
2	บ้านป่าโมงใหญ่
3	บ้านป่าโมงน้อย
4	บ้านป่าหวาย
5	บ้านค้ำกลาง
6	บ้านโนนค้อ
7	บ้านหนองข่าเต่า
8	บ้านคอนพยอม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เส้นทางคมนาคมขนส่ง

ในตำบลป่าโมงมีเส้นทางติดต่อกับอำเภอเดชอุดม ดังนี้

สายอุบลราชธานี - เดชอุดม จะผ่าน 4 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 4 หมู่ที่ 3 หมู่ที่ 2 และหมู่ที่ 1 ซึ่งเป็นถนนลาดยาง และมีถนนลูกรังบางเชื่อมผ่านเข้าไปถึงหมู่ที่ 5 หมู่ที่ 6 หมู่ที่ 7 และหมู่ที่ 8

การประกอบอาชีพ

ในพื้นที่ตำบลป่าโมงพบว่าประชากรส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพการเกษตรหลักคือ การทำนา การทำไร่ปอ และการปลูกพืชผัก ส่วนอาชีพรองทางการเกษตรคือ การเลี้ยงโค กระบือ สุกร เป็ด และเลี้ยงไก่

วิธีการตลาด

วิธีการตลาดของเกษตรกรในตำบลป่าโมง ส่วนใหญ่เกษตรกรจะนำผลผลิตมาขายเองที่ตัวอำเภอเดชอุดม โดยจะทำการขายให้แก่พ่อค้าในอำเภอ

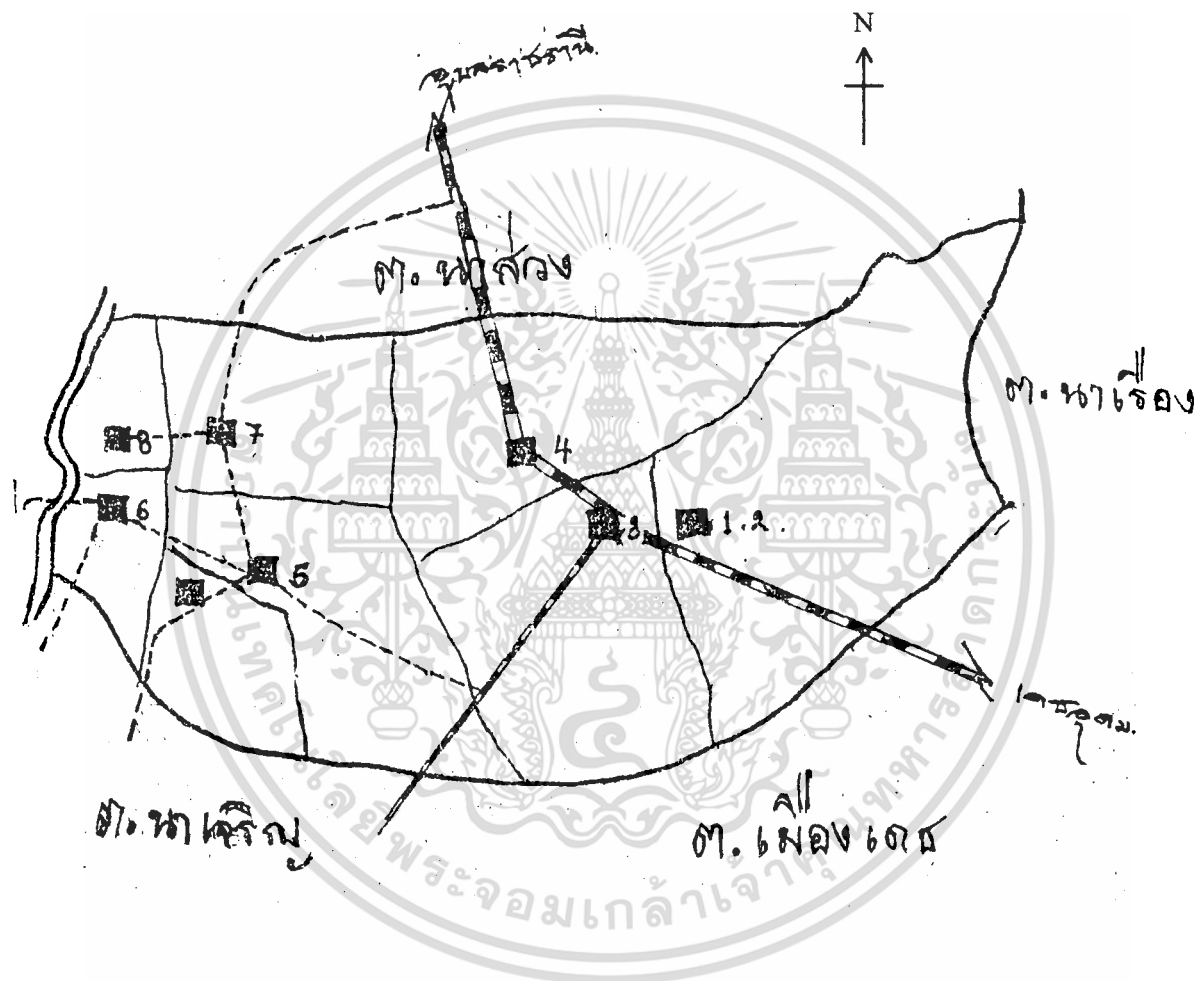
แหล่งเงินทุน

เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้เงินทุนของตนเองเป็นหลัก แต่บางส่วนก็ได้มาจากส่วนอื่นบ้าง เช่น

1. รัฐบาล ได้แก่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ร.ก.ส.)
2. เอกชน ได้แก่ สถาบันการเงินต่างๆ
3. พ่อค้า

ภาพที่ 1

แผนที่แสดงที่ตั้ง ขอบเขต และเส้นทางคมนาคม ของตำบลป่าโมง

- 1,2 บ้านป่าโมงใหญ่
- 3 บ้านป่าโมงน้อย
- 4 บ้านป่าหวาย
- 5 บ้านค้ำกลาง
- 6 บ้านโนนค้อ
- 7 บ้านหนองข่าเต่า
- 8 บ้านดอนพยอม

สัญลักษณ์

	= เส้นแบ่งเขต
	= ที่ตั้งหมู่บ้าน
	= ถนนลาดยาง
	= ถนนลูกรัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวกที่ 2

แบบสัมภาษณ์
เรื่อง

การศึกษาปัญหาในการทำการเกษตรพื้นที่ตำบลป่าโมง อำเภอเคชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. อายุ _____ ปี
3. ระดับการศึกษา

() ไม่ได้เรียน	() มัธยมศึกษาตอนปลาย
() ประถมศึกษาตอนต้น	() อาชีวศึกษา
() ประถมศึกษาตอนปลาย	() อุดมศึกษา
() มัธยมศึกษาตอนต้น () อื่น ๆ ระบุ _____	
4. สถานภาพทางสมรส

() โสด	() สมรส
() หย่าร้าง	() แยกกันอยู่
() อื่น ๆ ระบุ _____	
5. จำนวนสมาชิกในครอบครัวทั้งหมดจำนวน _____ คน

ชาย _____ คน	หญิง _____ คน
--------------	---------------
6. จำนวนแรงงานในครัวเรือนเพื่อการเกษตรกรรม _____ คน (13 ปีขึ้นไป)

ชาย _____ คน	หญิง _____ คน
--------------	---------------
7. พื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด _____ ไร่
จำนวนผลผลิตที่ได้ _____ ต่อปี
8. ลักษณะการถือครองที่ดินในการเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() เป็นของตนเอง _____ ไร่	() เช่าผู้อื่น _____ ไร่
----------------------------	---------------------------

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งงานในสาขาวิชานี้ขึ้นทะเบียนเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเผยแพร่และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

9. การเป็นสมาชิกของสถาบันเกษตรกร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () ไม่ได้เป็นสมาชิกใด ๆ
- () เป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตร
- () เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร
- () เป็นสมาชิก ร.ก.ส.
- () อื่น ๆ ระบุ _____

10. รายได้เฉลี่ย _____ บาทต่อปี

- () รายได้จากภาคเกษตร _____ บาทต่อปี
- () รายได้นอกภาคเกษตร _____ บาทต่อปี

11. แหล่งเงินทุนทางการเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () ของตนเอง
- () จากญาติพี่น้อง
- () กู้สหกรณ์การเกษตร
- () กู้ ร.ก.ส.
- () กู้ธนาคารพาณิชย์
- () กู้พ่อค้า
- () อื่น ๆ ระบุ _____

2. ปัญหาการขาดแคลนแรงงานในการเกษตร

- ไม่มี มี _____ มาก
 _____ ปานกลาง
 _____ น้อย

สาเหตุการเกิดปัญหา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- _____ 1. เกิดจากมีการอพยพแรงงานเข้ามาทำงานในกรุงเทพหรือต่างจังหวัด
 _____ 2. จำนวนผู้ใช้แรงงานภายในครอบครัวมีจำนวนไม่เพียงพอกับจำนวนพื้นที่
 ที่
 _____ 3. สมาชิกในครอบครัวยังอยู่ในวัยเรียนหรือวัยศึกษา
 _____ 4. อื่น ๆ ระบุ _____

แนวทางการแก้ไข (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- _____ 1. ทำการจ้างเครื่องจักรกลทางการเกษตรเข้ามาช่วย
 _____ 2. ทำการจ้างแรงงานต่างท้องถิ่นมาช่วย
 _____ 3. อื่น ๆ ระบุ _____

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ปัญหาเรื่องเงินลงทุน

- ไม่มี มี _____ มาก
 _____ ปานกลาง
 _____ น้อย

สาเหตุการเกิดปัญหา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- _____ 1. ไม่มีเงินออกมาภายในครัวเรือน
 _____ 2. ตัวเกษตรกรไม่กล้าลงทุน
 _____ 3. ไม่มีรายได้ที่แน่นอนและมั่นคง
 _____ 4. มีรายจ่ายมากกว่ารายรับ
 _____ 5. อื่น ๆ ระบุ _____

แนวทางการแก้ไข (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- _____ 1. มีการทำอุตสาหกรรมภายในครัวเรือน
 _____ 2. ทำการกู้ยืมเงินลงทุนจากแหล่งเงินกู้ต่าง ๆ
 _____ 3. อื่น ๆ ระบุ _____

4. ปัญหาการผลิตตกต่ำ

- ไม่มี มี _____ มาก
 _____ ปานกลาง
 _____ น้อย

สาเหตุการเกิดปัญหา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- _____ 1. ดินขาดความอุดมสมบูรณ์
 _____ 2. ขาดพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ที่มีคุณภาพ
 _____ 3. โรคและแมลงระบาด
 _____ 4. ปุ๋ยและสารเคมีมีราคาแพง
 _____ 5. มีวัชพืชในพื้นที่เพาะปลูกมาก
 _____ 6. อื่น ๆ ระบุ _____

แนวทางการแก้ไข (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- _____ 1. ทำการปลูกพืชหมุนเวียนในพื้นที่
 _____ 2. ใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอกแทนปุ๋ยวิทยาศาสตร์
 _____ 3. ใช้สารสะเดาแทนยาฆ่าแมลง
 _____ 4. ใช้สารเคมีปราบวัชพืช
 _____ 5. อื่น ๆ ระบุ _____

5. ปัญหาด้านการตลาด

- ไม่มี มี _____ มาก
 _____ ปานกลาง
 _____ น้อย

สาเหตุการเกิดปัญหา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- _____ 1. ผลผลิตมีมากจนล้นตลาด
 _____ 2. ถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง
 _____ 3. เมื่อขายผลผลิตแล้วมักจะได้ราคาต่ำ
 _____ 4. ตลาดอยู่ไกลเกินไป
 _____ 5. อื่น ๆ ระบุ _____

แนวทางการแก้ไข (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- _____ 1. มีการรวมกลุ่มกันเพื่อสร้างอำนาจในการต่อรองราคา
 _____ 2. มีการแต่งตั้งผู้นำด้านการตลาดขึ้นในหมู่บ้าน
 _____ 3. ได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลโดยมีการจัดหาตลาดรองรับให้
 _____ 4. อื่น ๆ ระบุ _____

6. ปัญหาด้านที่ดิน

- ไม่มี มี _____ มาก
 _____ ปานกลาง
 _____ น้อย

สาเหตุการเกิดปัญหา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- _____ 1. พื้นที่มีสภาพเป็นที่ดอน
 _____ 2. พื้นที่มีสภาพเป็นที่ลุ่ม
 _____ 3. ดินมีคุณภาพต่ำเนื่องจากเป็นดินเค็ม
 _____ 4. ดินมีคุณภาพต่ำเนื่องจากเป็นดินเปรี้ยว
 _____ 5. อื่น ๆ ระบุ _____

แนวทางการแก้ไข (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- _____ 1. ทำการขายที่ดิน
 _____ 2. หาพันธุ์พืชที่เหมาะสมกับสภาพของที่ดินมาเพาะปลูก
 _____ 3. หันมาทำการเกษตรแบบไร่นาสวนผสม
 _____ 4. อื่น ๆ ระบุ _____

7. ปัญหาด้านเกษตรกร

- ไม่มี มี _____ มาก
 _____ ปานกลาง
 _____ น้อย

สาเหตุการเกิดปัญหา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- _____ 1. เกษตรกรขาดความรู้ด้านการผลิต
 _____ 2. เกษตรกรขาดความรู้เรื่องระบบการตลาดที่เกี่ยวกับผลผลิต
 _____ 3. เกษตรกรให้ความสนใจในด้านข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรน้อยและ
 ไม่มีความกระตือรือร้นในการพัฒนาอาชีพทางการเกษตรของตนเอง
 _____ 4. อื่นๆ ระบุ _____

แนวทางการแก้ไข (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- _____ 1. เข้าไปปรึกษากับเจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอหรือเจ้าหน้าที่เกษตรตำบล
 _____ 2. เข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้งเมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐมาทำการสาธิตและทำการ
 ฝึกอบรมทางวิชาการ ในการประกอบอาชีพเกษตรขึ้นภายในหมู่บ้าน
 หรือหมู่บ้านใกล้เคียง
 _____ 3. อื่นๆ ระบุ _____

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

